

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI SÂNTANDREI 2021 - 2027

ZONA METROPOLITANĂ ORADEA

CUPRINS

CAPITOLUL I_ANALIZA DIAGNOSTIC

I.1. Context

I.2. Analiza situației existente

I.2.1 Cadrul general

I.2.2 Demografie

I.2.3 Terenuri și locuințe

I.2.4 Infrastructură și echiparea teritoriului

I.2.5 Servicii publice

I.2.6 Dezvoltare economică

I.2.7 Structuri de sprijinire a afacerilor în județul Bihor

I.2.8 Analiza SWOT

CAPITOLUL II_STRATEGIA DE DEZVOLTARE

II.1. Viziune 2030. Misiune. Obiectiv general. Obiective strategice

II.2. Portofolii de proiecte

A. Lista Proiectelor realizate/în curs de realizare în perioada 2015 - 2020

B. Lista Proiectelor propuse pentru perioada 2021 - 2027

II.3. Programe de finanțare disponibile la nivel european în perioada 2021 - 2027

II.4. Monitorizarea stadiului de implementare

CAPITOLUL III_DIMENSIUNEA DEZVOLTĂRII ZONEI METROPOLITANE ORADEA

III.1. Principalele direcții de dezvoltare la nivelul Zonei Metropolitane Oradea

III.2. Priorități de dezvoltare la nivel metropolitan pentru perioada 2021 – 2027

CAPITOLUL I – ANALIZA DIAGNOSTIC

I.1. CONTEXT

Zona Metropolitană Oradea a fost creată prin asocierea Municipiului Oradea cu alte 8 unități administrativ teritoriale localizate în aria de proximitate, respectiv comunele Biharia, Borș, Cetariu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Sânmartin și Sântandrei. Aceste 9 entități au înființat, prin hotărârea Adunării Generale a Asociațiilor din data de 9 mai 2005, prima asociație de dezvoltare intercomunitară cu personalitate juridică din România, în format de arie metropolitană, respectiv **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea – A.D.I.Z.M.O.**

La data de 31 iulie 2007 comuna Girișu de Criș a aderat la asociație; ulterior, a devenit membru și comuna Toboliu - care s-a desprins de Girișu de Criș, devenind o unitate administrativ teritorială separată. Din data de 2 iunie 2010, A.D.I. Zona Metropolitană Oradea (ADI ZMO) numără 12 membri, Adunarea Generală a Asociațiilor (AGA) aprobând cu unanimitate de voturi și includerea comunei Ineu, ca și membru cu drepturi depline.

Scopul asocierii, stabilit prin documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității teritoriului zonei, respectiv de a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor.

Obiectivul general marchează conceptul de **dezvoltare durabilă a teritoriului metropolitan**, în perspectiva unui spațiu urbanistic comun, urmărind asigurarea unei coeziuni teritoriale bine încheiate.

Obiectivele specifice stabilite de comun acord de către membrii asociației țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață conform procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale la nivelul zonei.

Între principalele direcții de activitate a **Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea**, regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicarea de politici publice care să permită o creștere continuă de valoare adăugată, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, de elaborare și implementare de proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei, la care se adaugă o serie de considerente cu trimitere către viabilizarea unei poziții de pol centru transfrontalier major.

Principalii factori cu influență relevantă asupra dezvoltării Zonei Metropolitane Oradea și în consecință și a comunei Sântandrei, sunt de ordin politic, economic, socio-cultural și tehnologic.

Factori Politici Descentralizarea serviciilor publice presupune nu numai transferul de autoritate și responsabilități de la nivelul administrației publice centrale la cel al administrației publice locale, dar și transferul surselor de finanțare aferente, în vederea asigurării bunei funcționări a serviciilor respective. Necesitatea actualizării organizării administrative a României poate conduce la o creștere a importanței pe care o vor avea zonele metropolitane, cu efecte benefice și asupra comunei Sântandrei. În egală măsură, reforma permanent necesară a administrației publice reprezintă un element cu implicații la fiecare nivel – național, regional, asupra județului Bihor, respectiv asupra comunei Sântandrei.

Factori Economici Aderarea României la Uniunea Europeană este punctul de la care, la nivel național, a fost înregistrată o creștere economică ce poate fi caracterizată ca fiind spectaculoasă. Însă creșterea economică a României din perioada post-aderare a fost bazată preponderent pe consum și nu pe producție ceea ce - în coordonate economice, înseamnă un impact major și cu o durată prelungită a crizei mondiale la nivel național, comparativ cu alte țări. Efectele crizei economice mondiale - creșterea ratei inflației, creșterea numărului de șomeri, scăderea numărului întreprinderilor active, diminuarea investițiilor etc, sunt prezente cu un impact crescut la nivelul localităților mici din mediul rural.

Un alt factor economic important este reprezentat de nivelul fiscalității din România, existând două categorii de obligații fiscale pe care întreprinderile trebuie să le respecte: obligațiile fiscale față de bugetul de stat și obligațiile fiscale față de bugetul local. Principalele obligații fiscale față de bugetul de stat - impozitul pe profit, impozitul pe venit, taxa pe valoare adăugată, accizele – au o influență semnificativă asupra dezvoltării socio-economice a județului Bihor. Este de așteptat ca o creștere a fiscalității să ducă la o diminuare a numărului întreprinderilor active din județ, la o scădere a cifrei de afaceri a acestora și, în același timp, la o creștere a ratei șomajului. De asemenea, situația macro-economică generală afectează veniturile bugetului de stat și, în consecință și sumele alocate bugetelor locale și pentru finanțarea sau cofinanțarea unor programe și proiecte de dezvoltare a comunităților rurale.

Din punct de vedere al **contextului socio-cultural**, foarte importanți sunt doi factori care influențează dezvoltarea durabilă – atât a județului Bihor cât și a comunei Sântandrei și anume *evoluția demografică* și *fenomenul migrației externe*. În prezent, se prognozează că odată cu creșterea numărului de șomeri și cu reducerile de personal, numărul specialiștilor care vor pleca în străinătate va crește semnificativ. Aceasta va fi o problemă majoră și pentru județul Bihor, fiind predictibilă o lipsă a forței de muncă specializate. Parte din efectele migrației de ordin social sunt:

- creșterea numărului familiilor monoparentale
- creșterea abandonului școlar
- creșterea delincvenței juvenile
- creșterea ratei divorțialității etc.

Tehnologia reprezintă un motor pentru toate sectoarele economice. Digitalizarea ca instrument al creșterii calității serviciilor publice este esențială. Iar contextul general din mediul rural este la un nivel slab spre mediu de dezvoltare, dacă ar fi să luăm în considerare fie și numai numărul de calculatoare raportat în datele statistice. Astfel, un alt sector al contextului socio - economic este legat de finanțarea cercetării, nivelul de dotare tehnologică, rata de înnoire a produselor tehnologice, tehnologia informației și comunicării, accesul la rețelele electronice de comunicare rapidă, factori ce influențează în mod fundamental dezvoltarea județului Bihor și implicit și a comunei Sântandrei.

Dezvoltarea durabilă reprezintă forma de creștere ce satisface nevoile societății în termeni de bunăstare pe termen scurt, mediu și lung și vine în întâmpinarea nevoilor prezente, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Cu alte cuvinte, marchează o conciliere între mediul înconjurător și economie și reprezintă o cale de dezvoltare ce susține progresul uman pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat, urmărind interacțiunea compatibilității celor patru sisteme: economic, uman, ambiental și ecologic și simultaneitatea progresului în toate patru.

Contextul strict necesar unui astfel de demers îl reprezintă calitatea activității administrative, competența, asumarea responsabilității deciziilor, garantarea respectării legilor și asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public. Cu alte cuvinte **guvernarea eficientă**.

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Sântandrei îl reprezintă **creșterea standardului de viață prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului unității teritorial-administrative**.

În demersul de realizare a acestui obiectiv, s-a pornit de la o analiză completă și realistă a situației existente în cadrul comunei Sântandrei, corelată cu analiza contextului de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, a județului Bihor, a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest și de la nivel național, identificând problemele existente și măsurile ce trebuie adoptate, urmate de conturarea profilului strategic urmărit și a unui portofoliu de proiecte bine structurat și cu potențial real de implementare.

I.2. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

I.2.1 Cadrul general

Scurt istoric Cele mai vechi documente care menționează Sântandrei datează din secolele al XIII-lea și al XIV-lea, într-un document din 1291 localitatea fiind numită „Santus Andrea”. Mai multe dovezi arheologice demonstrează că teritoriul comunei Sântandrei a fost locuit din cele mai vechi timpuri. Printre dovezi ale așezărilor omenești găsite se numără fragmente de ceramică pictată din epoca neolitică, urmele unei așezări din epoca bronzului, resturile unui cimitir, unelte și arme, cele mai vechi datând din neolitic și epoca bronzului. Epoca fierului este de asemenea foarte bine reprezentată, ca dovadă a locuirii intense a acestui teritoriu.

În anul 1311 comuna Sântandrei – denumită atunci "Villa Sant Andreae" – apare ca fiind proprietatea contelui Andrei de Borș. Din 1332 localitatea este menționată în registrul dijmelor papale sub denumirea de "Sancto Andreas", iar apoi "Zenthandres". După doi ani localitatea se separă în două părți, una intrând în posesia episcopului Oradiei. În 1907 denumirea se schimbă din "Szentandres" în "Bihar", iar din 1913 apare ca "Sântandrei Bihor".

Așezare geografică Comuna Sântandrei este situată în partea de vest a țării (Regiunea de Dezvoltare Nord – Vest), în zona vestică a județului Bihor. În cadrul Zonei Metropolitane Oradea, comuna Sântandrei are o poziționare relativ centrală, având ca vecini la est Municipiul Oradea, la sud comuna Nojorid, la vest comuna Girișu de Criș și la nord comuna Borș.

Organizare administrativă Comuna Sântandrei are în componența administrativă două sate: Palota și Sântandrei, acesta din urmă fiind și reședința de comună.

Accesibilitate În comuna Sântandrei accesul se poate realiza atât prin intermediul căilor rutiere, cât și prin intermediul căilor feroviare. Principalul traseu rutier pe care se poate ajunge în Sântandrei este drumul județean DJ797 care facilitează comunicarea cu localitățile: Tărian, Girișu de Criș, Toboliu, Sânnicolau Român, Inand. Totodată accesul în localitatea Sântandrei se poate face și prin drumul de legătură cu Municipiul Oradea – strada Cazaban, finalizat în anul 2018.

Accesul aerian poate fi realizat prin intermediul Aeroportului Internațional Oradea, situat la o distanță de circa 7 km de comuna Sântandrei.

Suprafață Comuna Sântandrei se întinde pe o suprafață de 28,01 km², ocupând 3,7% din suprafața totală a Zonei Metropolitane Oradea. Astfel, Sântandrei este localitatea componentă a Zonei Metropolitane Oradea cu cea mai mică suprafață. De asemenea, Comuna Sântandrei este una dintre cele mai mici localități rurale din județul Bihor, deținând doar 0,4% din fondul funciar de la nivel județean. Doar comuna Pocola are o suprafață mai redusă decât comuna Sântandrei (24,35 km²).

Relief Comuna Sântandrei este situată în Câmpia Miersigului, câmpie piemontană la contact cu Dealurile și Depresiunile Crișului Negru. Astfel, Câmpia Miersig face parte dintre câmpiile mai înalte ale Câmpiei de Vest, alături de Carei, Ierului, Miersig, Cermei, Aradului, Vingăi și Gătaiei. Câmpia înaltă s-a format în urma unui proces de acumulare și de eroziune la nivelul teraselor, datorită apropierii zonei de subsidență a Crișurilor. Deși dispusă în trepte, suprafața reliefului constituie în ansamblu un plan ușor înclinat, de la 200 m - în vecinătatea dealurilor, până la 110 m spre Câmpia joasă.

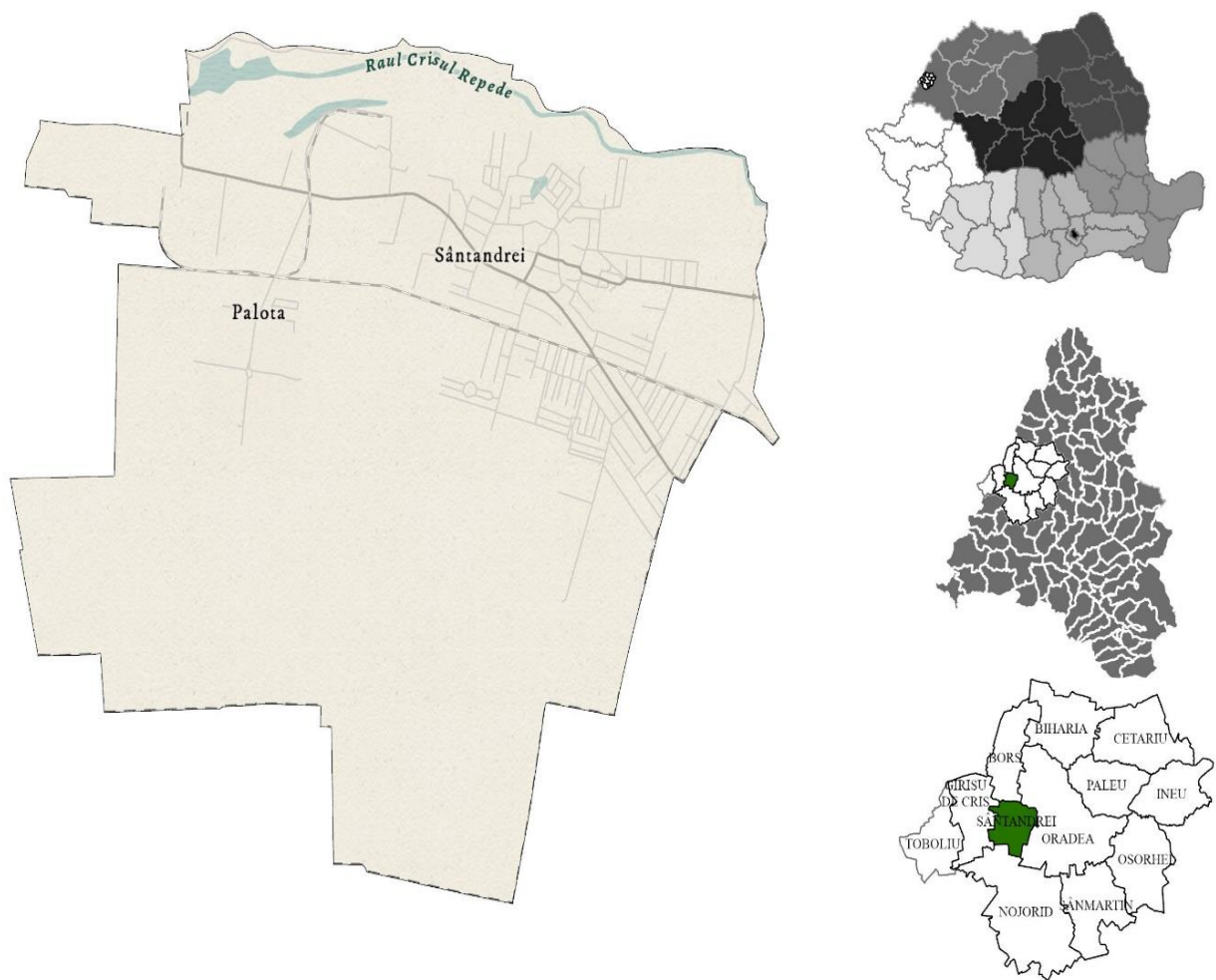
Climă Clima comunei se află sub influența circulației vestice ce transportă mase de aer oceanic, umede. Media anuală a temperaturii aerului are valori cuprinse între 10° - 11°C, valori specifice zonei de câmpie. Cantitatea medie anuală de precipitații înregistrează valori de 600 - 700 mm/an. Vânturile cele mai frecvente sunt cele de sud, urmate de cele vestice și cele din sector nordic.

Resurse naturale Circa 53% din suprafața comunei Sântandrei este destinată utilizării agricole - fie pentru cultivarea terenului, fie pentru pășuni. Suprafața fondului forestier de la nivel local este destul de redusă, comuna fiind situată într-o zonă de șes. Cu toate acestea, comuna deține o suprafață de 140 ha de pădure care se află pe teritoriul comunei Husasăul de Tinca.

Comuna Sântandrei este traversată de râul Crișul Repede, care crează și ecosistemul unei rezervații, respectiv situl comunitar Natura 2000 ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede. Acest sit se întinde și pe alte localități din vecinătate: Borș, Girișu de Criș și Oradea.

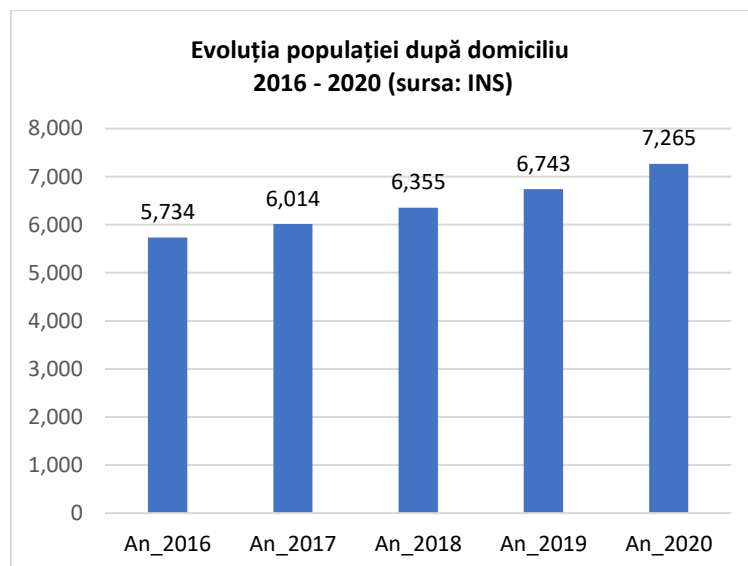
Situl este recunoscut pentru habitatul de Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*, fiind format în proporție de 36% din râuri și lacuri, 26% culturi (teren arabil), 21% pășuni, 15% mlaștini și turbării și 2% alte terenuri arabile.

Printre cele mai importante specii din cadrul Luncii Inferioare a Crișului Repede sunt: Buhaiul de baltă, Porcușorul de șes, Boarcă, Dunariță, Zvârlugă, Răspăr, Pietrar, Fusar mic, Petroc etc.

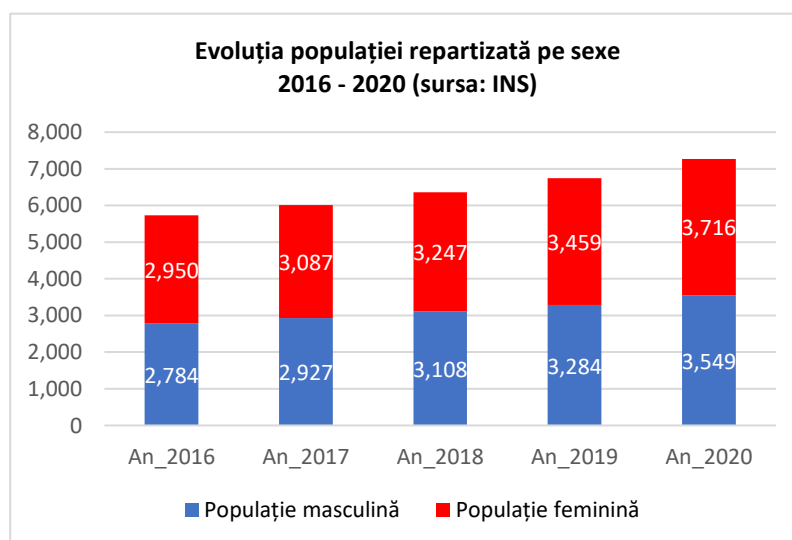


I.2.2 Demografie

Evoluția populației Conform Institutului Național de Statistică (INS), la nivelul anului 2020 populația după domiciliu din comuna Sântandrei era de 7.265 persoane, cu 34% mai mult decât în anul 2015. Populația stabilă din Sântandrei reprezintă 12,5% din populația din mediul rural al Zonei Metropolitane Oradea și 2,6% din întreaga zonă (urban și rural). Rata medie anuală de creștere a populației stabile în perioada 2015 - 2020 a fost de 8,5%, situându-se cu mult peste media de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (1,4%).



Comuna Sântandrei este cea mai aglomerată localitate rurală din Zona Metropolitană Oradea. În 2020 la 1 km² reveneau 259 de locuitori, în creștere cu 36,3% față de anul 2015. Densitatea mare a populației este determinată de suprafața administrativă mai mică a comunei dar și de creșterea accelerată a numărului de locuitori. Cu toate acestea, în comparație cu media densității populației la nivel metropolitan, valoarea înregistrată în Sântandrei este mai mică cu 114 locuitori/ km². În ceea ce privește distribuția populației pe sexe, Comuna Sântandrei este una din localitățile cu o populație de sex feminin mai mare decât cea de sex masculin: 51,14% persoane de sex feminin și 48,86% persoane de sex masculin - înregistrate în anul 2020.



Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, un procent de 80,3% din locuitorii comunei Sântandrei sunt de etnie română, 7,5% de etnie maghiară, 4,3% de etnie germană, 3,1% de etnie rromă, 0,6% de etnie slovacă și 0,1% alte etnii (italieni, bulgari etc.). Particularitatea comunei la nivelul Zonei Metropolitane Oradea este dată și de numărul ridicat de etnici germani - 37,6% din etnicii germani din ZMO locuiesc în

Sântandrei și reprezintă un sfert din persoanele de etnie germană din județul Bihor și mai mult de jumătate din populația de etnie germană din mediul rural al județului.

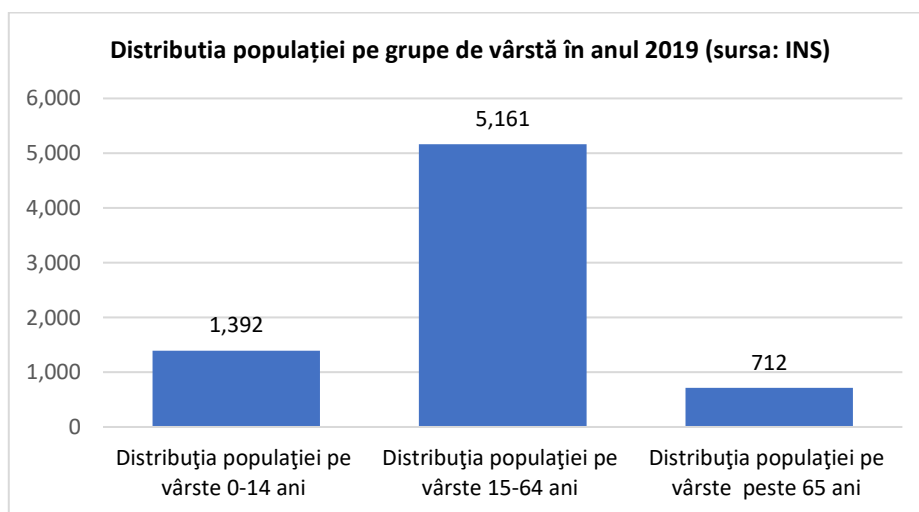
În ceea ce privește distribuția populației din comuna Sântandrei pe confesiuni religioase, conform Recensământului Populației și Locuințelor din 2011, 64,2% din locuitori sunt de religie ortodoxă, 11,5% romano-catolici, 7,6% greco-catolici, 7,5% penticostali, 2,1% baptiști, 2% reformați și 0,1% alte religii.

Conform datelor Institutului Național de Statistică Bihor, 1.392 persoane din Sântandrei au vârsta cuprinsă între 0 – 14 ani (19,16%), 5.161 persoane au vârsta cuprinsă între 15 – 64 ani (71,3%) și 712 au vârsta peste 65 ani (9,8%). Astfel, ponderea tinerilor cu vârsta cuprinsă între 0 - 14 ani este mai ridicată decât valoarea medie existentă la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, de 14,5%.

Comparativ cu anul 2015, se poate observa o creștere cu 22,8% a ponderii persoanelor cu vârsta cuprinsă între 0 - 14 ani, o scădere cu 3,9% a ponderii persoanelor cu vârsta cuprinsă între 15 - 64 ani, precum și o creștere cu 4,8% a ponderii persoanelor cu vârsta de peste 65 ani.

Durata medie a vieții în anul 2019 în județul Bihor a fost de 75,35 ani, cu diferențe de 6,8 ani între femei (78,7 ani) și bărbați (71,9 ani). Durata medie a vieții la nivel județean a crescut cu 3,05 ani față de anul 2010, când aceasta era de 72,3 ani. Durata medie a vieții înregistrată în anul 2019 la nivel național, a fost peste pragul județean, respectiv de 75,99 ani. La nivelul județului nu se semnalează diferențe majore între durata medie a vieții pe medii de rezidență: 76,64 ani în mediul urban și 74,06 ani în mediul rural.

Indicatori statistico-demografici Gradul de îmbătrânire a populației din comuna Sântandrei este mai redus decât cel de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. În anul 2020, gradul de îmbătrânire demografică în Sântandrei a fost de 511 ‰, aproximativ de două ori mai puțin decât media existentă la nivel metropolitan, de 1.081 ‰. Astfel, în comuna Sântandrei, la 1.000 de tineri din categoria de vârstă 0 - 14 ani revin 511 persoane vârstnice - peste 65 de ani, în scădere cu 24,5% față de anul 2015.



În ceea ce privește gradul de dependență demografică - raportul dintre numărul populației de 0 - 14 ani și peste 65 ani pe de o parte și populația cu vârsta cuprinsă între 15 - 64 ani, valoarea înregistrată în comuna Sântandrei este foarte apropiată de cea de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. Astfel, în 2020 rata de dependență demografică din Sântandrei era de 407‰ (la 1000 de persoane adulte revin 407 tineri și vârstnici), în timp ce la nivelul Zonei Metropolitane Oradea rata medie de dependență demografică a fost de 434‰ (la 1000 de persoane adulte revin 434 tineri și vârstnici).

Raportul de dependență a tinerilor este superior celui de dependență a vârstnicilor (269‰, față de 165‰), situație specifică localităților în cadrul cărora tinerii au o pondere mai ridicată.

Mișcarea naturală și migratorie a populației În 2019 în comuna Sântandrei numărul născuților vii a fost de 96, cu 37,14% procente mai mult decât în anul 2016. Valoarea înregistrată în 2019 reprezintă maxima ultimilor 4 ani. Rata de natalitate (numărul născuților vii la 1000 de locuitori) este de 13,2‰, peste rata existentă în Zona Metropolitană Oradea (9,28‰).

Rata de mortalitate din Sântandrei a fost în 2019 de 7,16‰, fiind înregistrate 52 de persoane decedate. În comparație cu anul precedent, numărul deceselor a scăzut cu 20%. Astfel, în anul 2019, rata sporului natural a fost de 5,51‰, în creștere față de valoarea înregistrată în anul 2015, de 1,4‰. La nivel metropolitan, rata sporului natural a fost negativă, înregistrând valoarea de - 0,65‰.

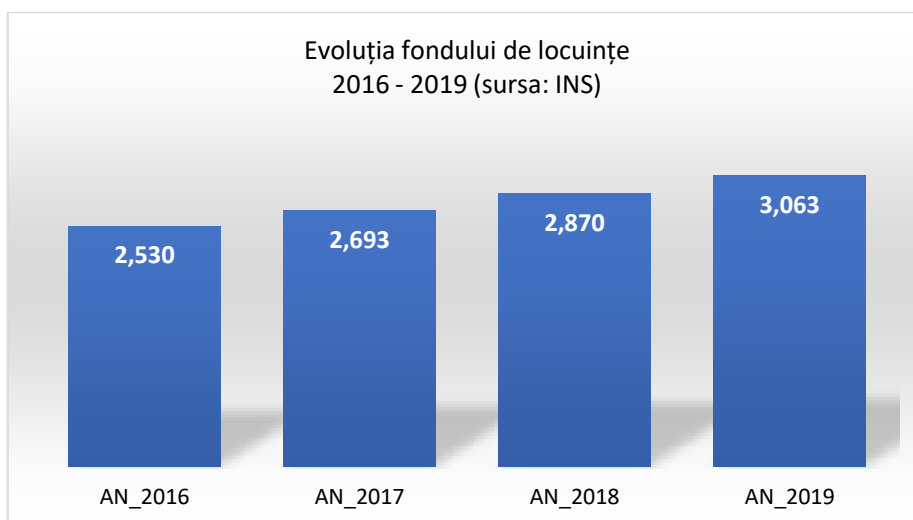
În comuna Sântandrei, la nivelul anului 2019, soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă) a fost unul pozitiv (+478), în timp ce soldul schimbărilor de reședință a fost negativ (-94). Astfel, numărul stabilirilor cu domiciliul a fost de 624 persoane, 146 persoane au plecat cu domiciliul în alte localități, în timp ce numărul stabilirilor cu reședința a fost de 69, iar cel al plecărilor cu reședința a fost de 163.

I.2.3 Terenuri și locuințe

Terenuri Comuna Sântandrei are o suprafață de 2.635 ha. O mare parte a suprafeței comunei a fost ocupată în anul 2020 de terenurile agricole, respectiv 1.392 ha, reprezentând 52,8 % din suprafața totală. Suprafața terenurilor neagricole este de 1.243 ha (47,2%), din care pe circa 950 ha (76,4% din suprafața neagrăcolă) sunt construite imobile și curți, 112 ha (9% din suprafața neagrăcolă) sunt ocupate de căile de comunicații și căile ferate și 93 ha (7,5% din suprafața neagrăcolă) reprezintă terenuri cu ape și ape cu stuf.

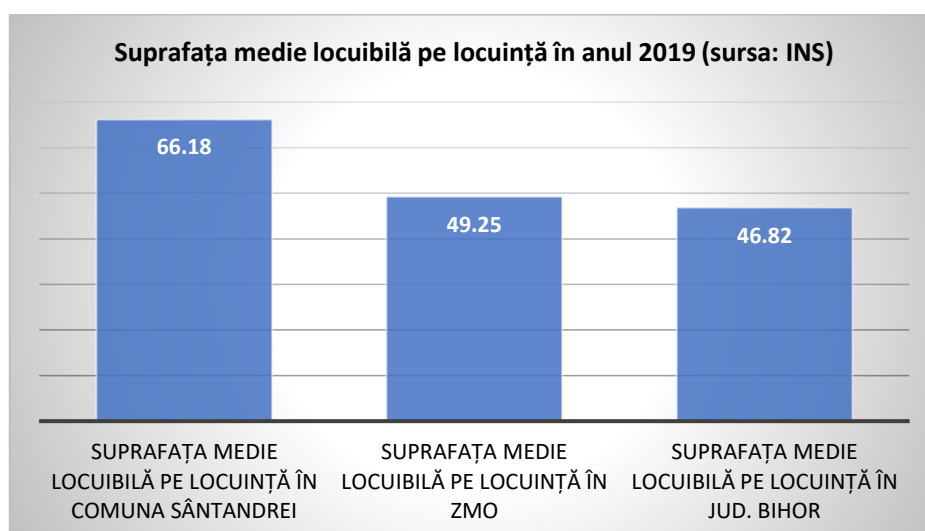
Locuințe În anul 2019, conform Institutului Național de Statistică, fondul de locuințe din comuna Sântandrei cuprindea 3.063 de locuințe, în creștere cu 50,81% față de anul 2013 – respectiv o majorare cu 1.032 de unități. În perioada 2016 - 2019, fondul de

locuințe din mediul rural al Zonei Metropolitane a crescut cu 5,8% (1.278 locuințe), iar în mediul urban cu 3,5% (3.099 locuințe).



Ritmul mediu anual de creștere a fondului de locuințe a fost de 5,2% în perioada 2016-2019

Suprafața locuibilă existentă la sfârșitul anului 2019 a fost de 202.717 m², reprezentând 3,56% din suprafața locuibilă existentă la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. Față de anul 2013, suprafața locuibilă a crescut cu 56,07%, respectiv cu 89.053 m². În acest sens, la nivelul comunei Sântandrei, suprafața medie locuibilă per locuință a ajuns la valoarea de 66,18 mp în anul 2019, de la 64 mp în anul 2013 (+2,18 mp), situându-se astfel cu mult peste cea de la nivel metropolitan (49,25 mp), respectiv de la nivel județean (46,82 mp). Astfel, în comuna Sântandrei se observă una dintre cele mai ridicate suprafețe medii locuibile per locuință.



În anul 2019, suprafața medie locuibilă per persoană a ajuns la 27,93 mp, în creștere cu 7,42% față de anul 2015 (+1,93 mp). Spre comparație, suprafața medie locuibilă per persoană la nivel metropolitan este de 20,46 mp. În perioada 2016 - 2019, în comuna Sântandrei s-au finalizat 728 locuințe noi, reprezentând 13,28% din locuințele finalizate în Zona Metropolitană Oradea. În anul 2019 s-au livrat cele mai multe locuințe (193 unități locative), reprezentând 26,5% din locuințele terminate în perioada 2016 - 2019.

Condiții de locuire

Rețea comercială Locuitorii din Sântandrei pot cumpăra din magazinele deschise în comună atât produse alimentare cât și nealimentare, dar își pot face cumpărăturile și din piețele, galeriile comerciale și supermarketurile din Municipiul Oradea – Hypermarket Remarkt, Practiker, Mobexpert, Era Shopping Park, Carrefour, Momax, Hornbach, Dedeman, Metro, Lidl, Kaufland, Penny, Profi etc.

Rețea bancară Pentru servicii bancare locuitorii comunei apelează la sucursalele și agențiile principalelor bănci de pe piața națională deschise în Municipiul Oradea: OTP Bank, Raiffeisen Bank, ING Bank, CEC Bank, Patria Bank, BCR, Banca Românească, Banca Transilvania, BRD, Italo Romena, precum și la filiala locală Banca Cooperatistă Dacia Oradea.

Telecomunicații Companii private asigură accesul populației din comuna Sântandrei la servicii de telefonie fixă și mobilă, internet și cablu TV. De asemenea, Poșta Română oferă servicii de corespondență și coletărie prin intermediul oficiului poștal deschis în comună.

I.2.4 Infrastructură și echiparea teritoriului

Alimentarea cu apă potabilă, canalizare și epurarea apelor uzate În comuna Sântandrei există rețele de alimentare cu apă și canalizare menajeră alimentate din Sistemul Zonal Oradea, respectiv conectate la Stația de Epurare Oradea prin conducte de refulare. Investițiile de extindere a rețelei de apă, canalizare și conectare la stația de epurare a Municipiului Oradea au fost efectuate cu accesarea fondurilor europene, prin proiectul „*Extinderea și reabilitarea sistemului de apă și apă uzată în județul Bihor*” implementat de Compania de Apă Oradea.

Comuna Sântandrei dispune de o rețea publică de alimentare cu apă potabilă cu o lungime de 41,3 km la nivelul anului 2019, în creștere cu 87,7% față de anul 2014. Numărul de gospodării racordate la rețeaua de alimentare cu apă este de 2.693, în creștere cu 533% față de 2014, când erau racordate doar 425 de gospodării la rețeaua de alimentare cu apă.

În ceea ce privește rețeaua de canalizare, aceasta are o lungime totală de 28,3 km și un număr de 2.423 de racorduri de canalizare, din care 1.467 de gospodării sunt racordate.

Pentru perioada de programare 2021 - 2027, Compania de Apă Oradea va continua procesul de extindere a rețelei de apă și canalizare la nivelul comunei Sântandrei prin proiectul „Extinderea și reabilitarea sistemului de apă și apă uzată în județul Bihor” - etapa 2, având prevăzute următoarele investiții:

A. Rețele de apă potabilă

Nr. crt.	Descriere	UM	Cantitate	Pret unitar [Euro]	Valoare etapa 2021 - 2027 [Euro]
1	Extindere rețea de distribuție apă Sântandrei	ml	18.615	95	1.768.425
TOTAL					1.768.425

B. Rețele de canalizare menajeră

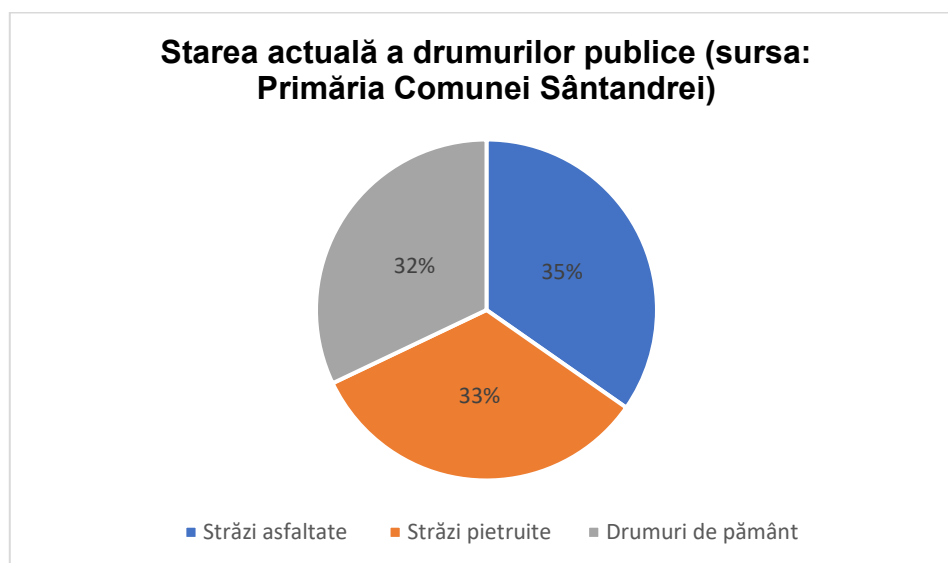
Nr. crt.	Descriere	UM	Cantitate	Preț unitar [Euro]	Valoare etapa 2021 - 2027 [Euro]
1	Extindere canalizare în Sântandrei	ml	17.900	124	2.219.600
TOTAL					2.219.600

Alimentarea cu gaze naturale La nivelul comunei Sântandrei există rețea de alimentare cu gaze naturale, aceasta având în anul 2020 - potrivit Institutului Național de Statistică, o lungime totală de 59,95 km, din care 54,22 km în localitatea Sântandrei și 5,73 km în localitatea Palota.

Infrastructura rutieră Comuna Sântandrei este situată la o distanță de aproximativ 5 km de municipiul Oradea, pe DJ 797. Conform datelor furnizate de primăria comunei, în 2020 exista o rețea de drumuri comunale (străzi) cu o lungime de 87,3 km, din care 30,3 km asfaltați (34,71%), 29 km străzi pietruite (33,22%) și 28 km drumuri de pământ (32,07%), din care 15 km sunt drumuri agricole.

În ceea ce privește trotuarele, în comună - la nivelul anului 2020, sunt 35 km de trotuare existente și un necesar de încă 38 km de trotuare care trebuie construite.

Pe lângă trotuare, primăria Sântandrei intenționează să mai construiască încă 13,2 km de piste de biciclete, pentru facilitarea transportului nemotorizat în comună și către Municipiul Oradea. În prezent există o pistă de biciclete în comună cu o lungime de 1,6 km.



I.2.5 Servicii publice

Educație

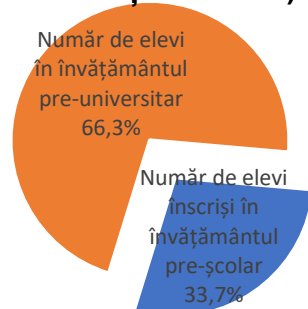
Unități de învățământ Rețeaua școlară din comuna Sântandrei este formată din

- 1 unitate de învățământ preuniversitar - ciclul primar și gimnazial respectiv Școala cu clasele I - VIII Sântandrei
- 2 structuri de învățământ preșcolar (2 grădinițe).

În comuna Sântandrei funcționează și o creșă în subordinea Consiliului Local Sântandrei.

Populație școlară Populația școlară din comuna Sântandrei este formată din 504 elevi și preșcolari, dintre care 170 sunt înscriși în învățământul preșcolar (33,73%) și 334 în învățământul primar și gimnazial (66,27%). În perioada 2016 - 2020, ritmul mediu de creștere a populației școlare din Sântandrei a fost de 18,65%. Numărul de elevi înregistrați în anul 2016 reprezintă valoarea minimă din ultimii 4 ani, în timp ce numărul maxim de elevi a fost de 504 elevi (anul 2020) pentru perioada analizată.

Repartizarea numărului de elevi pe tipuri de învățământ (sursa: Inspectoratul Școlar Județean Bihor)



- Număr de elevi înscriși în învățământul pre-școlar
- Număr de elevi în învățământul pre-universitar

Cadre didactice În anul 2020, serviciile educaționale au fost furnizate de către 38 de cadre didactice. Dintre acestea, 11 persoane au predat în învățământul preșcolar (28,94%), 9 persoane în învățământul primar (23,68%) și 18 persoane în învățământul gimnazial (47,36%).

În anul 2020 la un cadru didactic din comuna Sântandrei au revenit 13,26 elevi. Un număr ușor mai ridicat de elevi per cadru didactic este întâlnit în învățământul preșcolar – 15,45 copii preșcolari/cadru didactic și în învățământul primar 20,77 elevi/cadru didactic. În cazul învățământului gimnazial – în contextul în care numărul de materii predate este diferit față de ciclul primar, unde sunt 1 sau 2 cadre didactice la o grupă/clasă, la un cadru didactic din învățământului gimnazial revine în medie nu număr de 8,16 elevi/cadru didactic.

Infrastructură și dotări educaționale Unitățile și structurile de învățământ din comuna Sântandrei dispun de 25 săli de clasă, două laboratoare școlare, 1 teren de sport sintetic multifuncțional și 11 PC-uri.

În comuna Sântandrei, principalele probleme întâlnite în ceea ce privește infrastructura școlară sunt determinate de supraîncărcarea laboratoarelor școlare și numărul redus de PC-urilor. La un laborator școlar revin 334 elevi iar un PC este utilizat, în medie, de 30 elevi. De altfel, suprasolicitarea infrastructurii și dotărilor școlare reprezintă o problemă generală la nivelul localităților rurale din Zona Metropolitană Oradea.

La o sală de clasă în Sântandrei revin, în medie, 22,27 elevi iar la un teren de sport 334 elevi.

Cultură Infrastructura culturală din comuna Sântandrei este formată din Biblioteca Comunală Sântandrei și două cămine culturale. Biblioteca Comunală datează din anul

1966, pe parcursul timpului funcționând în mai multe clădiri (vechiul sediu al CAP-ului, spațiul arhivei din incinta Primăriei Sântandrei, o fostă sală de clasă). În cadrul Bibliotecii se desfășoară periodic mai multe activități ce implică copiii din localitate: expoziție de icoane pe sticlă făcute de copiii din Sântandrei, vizionare de filme, activități extra-școlare cu elevii de etnie romă etc.

Cele două case de cultură sunt amplasate în satul Palota și în satul Sântandrei și în cadrul lor se desfășoară variate activități culturale.

Începând cu anul 2008 funcționează în comună o sală de sport cu o capacitate de 150 locuri, aceasta deservind atât activitățile sportive școlare, cât și diferite competiții sportive.

Evenimentele cultural-artistice din localitate sunt organizate și în Parcul Mare din Sântandrei (1 Mai – Ziua Muncii, 2 Mai – Ziua Tineretului, 1 Iunie – Ziua Copilului) sau în satul Palota (13 iunie - Ziua Sfântului Anton – Kirwai), iar în primul weekend din luna septembrie se organizează sărbătoarea câmpenească *Zilele Comunei Sântandrei*.

Pe teritoriul comunei sunt câteva monumente istorice recunoscute de Ministerul Culturii și Cultelor și Institutul Național al Monumentelor Istorice:

- Situl arheologic de la Sântandrei "Grădina de legume"
- Biserica romano - catolică "Sfântul Anton din Padova" (1825) – care prezintă un interes special la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. Mai mult decât atât, biserica este unică în lume, datorită planimetriei ei. A fost construită de prințul Johann Frimont, cu fonduri primite prin donație de la împăratul Francisc I, drept răsplătă pentru faptele de vitejie de care a dat dovadă în timpul războaielor napoleoniene. Planul interior al bisericii are forma unei cruci simple cu brațele egale, iar dinspre exterior brațele crucii se lătesc spre capete. Conform tradiției, planimetria bisericii - construită după planurile unor arhitecți italieni, a avut ca sursă de inspirație una dintre decorațiile militare ale prințului Frimont.
- Biserica greco-catolică "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril" (construită în 1782, renovată în 1906 și 1952)
- mai multe așezări ce datează din perioada de tranziție de la epoca bronzului la prima perioadă a epocii fierului, Hallstatt.

Din anul 2016 în comună există și un monument ridicat în cinstea eroilor martiri din Sântandrei, căzuți la datorie pentru apărarea patriei, în cele două războaie mondiale.

Sănătate

Unități sanitare La nivelul anului 2018, în comuna Sântandrei, funcționau 5 cabinete medicale de familie, 4 cabinete stomatologice, 4 farmacii / puncte farmaceutice și un centru de permanență.

De asemenea, locuitorii din comuna Sântandrei apelează - pe baza trimerilor de la medicul primar, sau în regim de urgență, la serviciile medicale oferite de unitățile specializate din Oradea:

- Spitalul Clinic Municipal Dr. Gavril Curteanu din Oradea - asigură spitalizarea copiilor și adulților cu afecțiuni medicale sau chirurgicale în următoarele secții: Anestezie-Terapie Intensivă, Hematologie, Chirurgie și Ortopedie Pediatrică, Medicina Internă, Nefrologie, Pediatrie, Neurologie, Recuperare Neurologică, Pneumologie-TBC, Neurologie Pediatrică, Psihiatrie Pediatrică, Îngrijiri Paleative, Boli Infecțioase, iar din 2011 - prin comasarea fostelor spitale specializate, secțiile de Neuropsihiatrie și de Pneumoftiziologie
- Spitalul Clinic Județean de Urgență Oradea - reprezintă unitatea sanitară cea mai complexă la nivelul județului Bihor, asigurând asistența medicală de specialitate a peste 200.000 locuitori din municipiul Oradea, respectiv a peste 600.000 locuitori ai județului și îndeplinind totodată și funcția de spital de urgență. Are în structură 1007 paturi, acoperind 30 de specialități medicale deservite de 10 laboratoare și compartimente de investigații.
- Rețeaua privată de servicii medicale Pelican (spital, laborator, ambulatoriu, cabinete oftalmologice, ambulanță, farmacie, imagistică, cabinete stomatologice). Spitalul Pelican asigură consultații medicale, investigații de imagistică și laborator, serviciu de ambulanță și urgență 24/24 h în următoarele specialități: ortopedie, urologie, chirurgie generală, gastroenterologie, oftalmologie, ORL, neurochirurgie. Pe lângă specialitățile chirurgicale, pacienții pot beneficia de tratamente și internări și pentru următoarele gastroenterologie, cardiologie, medicină internă, neurologie și diabetologie. Spitalul Pelican este acreditat de MSP ca și spital clinic și are contract de prestări servicii pentru spitalizare cu CJASSBH.
- Alte clinici particulare: Newmedics, Sante, Bioinvest, Medlife, Medena, Medetil, Endodigest, Humanamed etc.

Personal medical În ceea ce privește personalul medical din comuna Sântandrei, acesta este format din 5 medici de familie, 4 stomatologi, 4 farmaciști și 4 persoane angajate ca personal mediu sanitar. Raportat la 10.000 de locuitori, în comuna Sântandrei există o medie de 6,80 cabinete medicale de familie (în timp ce media la nivelul ZMO este de 5,60 cabinete medicale de familie), 5,5 cabinete stomatologice, 5,5 farmacii sau puncte farmaceutice (spre comparație, numărul mediu de farmacii din ZMO este de 11,81).

Asistență socială În anul 2020 în comuna Sântandrei sunt înregistrați 712 pensionari, numărul acestora fiind în scădere în ultimii ani. Aceștia reprezintă circa 9,8% din populația după domiciliu a comunei Sântandrei.

Conform datelor existente, în prezent există 13 persoane beneficiare de ajutor social. Structura organizatorică a Primăriei Sântandrei include și Compartimentul Stare Civilă, Evidența Persoanelor și Asistență Socială.

Una dintre principalele organizații neguvernamentale din comuna Sântandrei este Asociația Acțiunea Felix. Aceasta este membră a Coaliției pentru Consolidarea Sectorului ONG din județul Bihor – STRONG, care reunește un număr de 45 organizații

neguvernamentale membre și susținătoare. Scopul pentru care a luat ființă această coalitiție este de a furniza expertiză în domeniile sectorului social pentru consultare în elaborarea, adoptarea și implementarea politicilor sociale la nivel local, județean, regional și național. Categoriile de beneficiari ai programelor desfășurate de Asociația Acțiunea Felix sunt copiii cu vârsta peste 2 ani, copiii orfani și/sau abandonați aflați în dificultate. Intervențiile sunt următoarele: asistență medicală; menținerea legăturii cu familia naturală; cazare, hrană, îmbrăcăminte; consiliere; orientare școlară; sprijin și suport financiar pentru alte tipuri de servicii furnizate în afara instituției (fizioterapie); organizare de tabere, excursii, activități recreative. La nivel local își desfășoară activitatea 16 case de tip familial aflate în subordinea Asociației Acțiunea Felix.

Salubritate Până în august 2020, serviciul de colectare a deșeurilor a fost asigurat de Compania Reosal S.A., societate constituită ca operator regional de salubritate în baza contractului de delegare a serviciului de utilitate publică atribuit de Asociația de Dezvoltare Comunitară „REOSAL” și în conformitate cu Legea Serviciilor Comunitare de Utilități Publice nr. 51/2006. Reosal a fost prima companie din județul Bihor care a introdus în mediul rural colectarea diferențiată a deșeurilor. Începând cu luna August 2020, în urma licitației organizate de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Ecolect Group Bihor, serviciul de colectare a deșeurilor la nivelul comunei Sântandrei este asigurat de compania RER Vest SA care a încheiat - în 2020, un număr de 2660 de contracte de colectare a deșeurilor la nivelul comunei Sântandrei.

Contractarea serviciului de salubritate prin intermediul Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Ecolect Group Bihor este rezultatul firesc al proiectului "Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Bihor" (SMID), finanțat prin Fondul de Coeziune. Conceput cu scopul de a alinia Bihorul la standardele europene privind salubritatea, proiectul "Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Bihor" (SMID) a reformat modul în care sunt gestionate deșeurile produse de locuitorii județului. Demarat în 2009, cu menirea de a asigura colectarea deșeurilor menajere de la toți bihoreni și de a eficientiza colectarea separată a deșeurilor care pot fi reciclate sau valorificate, proiectul a fost finanțat din fonduri europene și se încadrează la categoria "**proiecte de tip major**", ceea ce înseamnă că a fost evaluat direct de către Comisia Europeană. Prin SMID s-a prevăzut împărțirea județului în șapte zone, fiecare din acestea urmând să fie deservită de un operator de salubritate desemnat în urma unei licitații publice. Zonele sunt compuse din următoarele unități administrativ-teritoriale:

- 1A – Oradea;
- 1B – Biharia, Borș, Ceica, Cetariu, Copăcel, Drăgești, Girișu de Criș, Hidișelu de Sus, Holod, Ineu, Lăzăreni, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Săcădat, Sânmartin, **Sântandrei**, Sârbi, Spinuș, Tileagd, Vârciorog, Husasău de Tinca, Gepiu, Sălard și Toboliu;
- 2 - Aleșd, Aștileu, Aușeu, Borod, Bratca, Brusturi, Bulz, Lugașu de Jos, Măgești, Șinteu, Șuncuiuș, Țețchea, Vadu Crișului;
- 3 - Salonta, Avram Iancu, Batăr, Cefa, Ciumeghiu, Cociuba Mare, Mădăras, Olcea, Tinca, Tulca, Sânicolau Român;

- 4 - Beiuș, Nucet, Ștei, Vașcău, Budureasa, Buntești, Căbești, Căpâlna, Cărpinet, Câmpani, Criștioru de Jos, Curățele, Dobrești, Drăgănești, Finiș, Lazuri de Beiuș, Lunca, Pietroasa, Pocola, Pomezau, Răbăgani, Remetea, Rieni, Roșia, Sâmbăta, Șoimi, Târcaia, Uileacu de Beiuș;
- 5 - Marghita, Abram, Abrămuț, Boianu Mare, Balc, Buduslău, Chișlaz, Derna, Popești, Suplacu de Barcău, Tăuteu, Viișoara;
- 6 - Săcuieni, Valea lui Mihai, Sâniob, Cherechiu, Curtuișeni, Diosig, Roșiori, Sălacea, Șimian, Tarcea, Tămășeu.

Situații de urgență În comuna Sântandrei nu funcționează nicio subunitate a ISU „Crișana”, serviciile de urgență fiind asigurate de alte subunități din ZMO: Detașamentul 1 Pompieri Oradea, Detașamentul 2 Pompieri Oradea și Garda de Intervenție 1 Mai.

În cadrul Detașamentului 1 Pompieri Oradea funcționează, începând cu anul 1993, Serviciul Mobil de Urgență Reanimare și Descarcerare (SMURD). Totodată, începând cu anul 2005 a fost înființată și o grupă de salvatori de la înec.

Transport public Populația din comuna Sântandrei beneficiază de un serviciu comercial de transport public prin curse regulate organizat de Consiliul Județean Bihor prin contractarea traseelor cu diverși operatori privați. În consecință, Consiliul Local nu are competența să aprobe programul de transport, stațiile și tarifele pentru cetățenii comunei, acestea fiind decise de către operatorii de transport privați, respectiv de Consiliul Județean Bihor, în baza procedurii de licitație organizată privind atribuirea licenței de traseu pentru efectuarea serviciului de transport prin curse regulate la nivel județean.

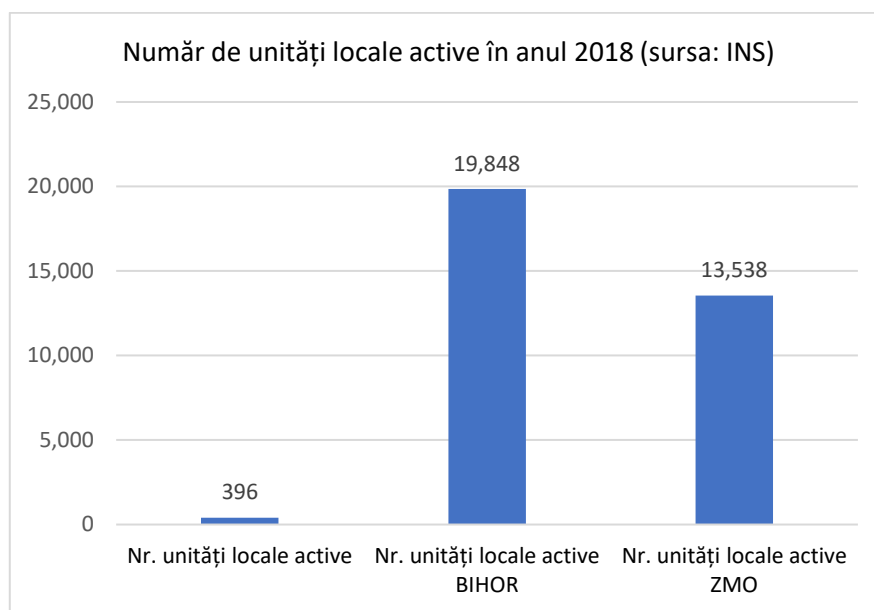
I.2.6 Dezvoltare economică

Demografia unităților locale active

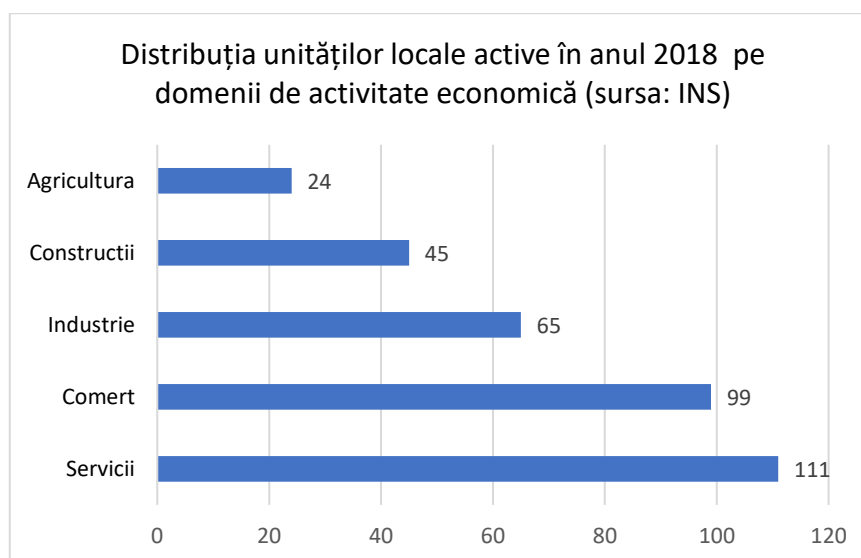
Numărul unităților locale active În județul Bihor, în anul 2018 figurau un număr de 19.848 unități locale active, în creștere cu 18,4% față de anul 2013 și reprezentând 24,2% din unitățile locale active de la nivelul Regiunii Nord Vest. Astfel, Bihor este din acest punct de vedere, al doilea județ din regiune, după județul Cluj. Din totalitatea unităților locale active din județul Bihor, 88,6% sunt microîntreprinderi (0-9 salariați), 9,5% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,6% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) și 0,3% întreprinderi mari (250 salariați și peste).

În comuna Sântandrei în anul 2019 au fost active 396 de unități locale, în creștere cu 118% față de anul 2013, când se înregistra un număr de 181 de unități locale active. Această valoare reprezintă o pondere de 2,9% din numărul total de unități locale existente la nivelul Zonei Metropolitane Oradea.

Pentru anul 2018, densitatea întreprinderilor a avut o valoare de 62,2‰ la nivelul comunei Sântandrei (aproape dublu față de anul 2013), Sântandrei fiind astfel comuna unde se înregistrează cea mai mare densitate de întreprinderi (raportată la 1.000 de locuitori) dintre comunele asociate în cadrul Zonei Metropolitane Oradea. Spre comparație, în anul 2018, densitatea întreprinderilor a fost de 48,76 întreprinderi / 1.000 locuitori la nivel metropolitan și de 34,33 întreprinderi/1.000 locuitori în județul Bihor, valori superioare celor înregistrate la nivel regional (31,21‰) și național (28,11 întreprinderi la 1.000 locuitori).

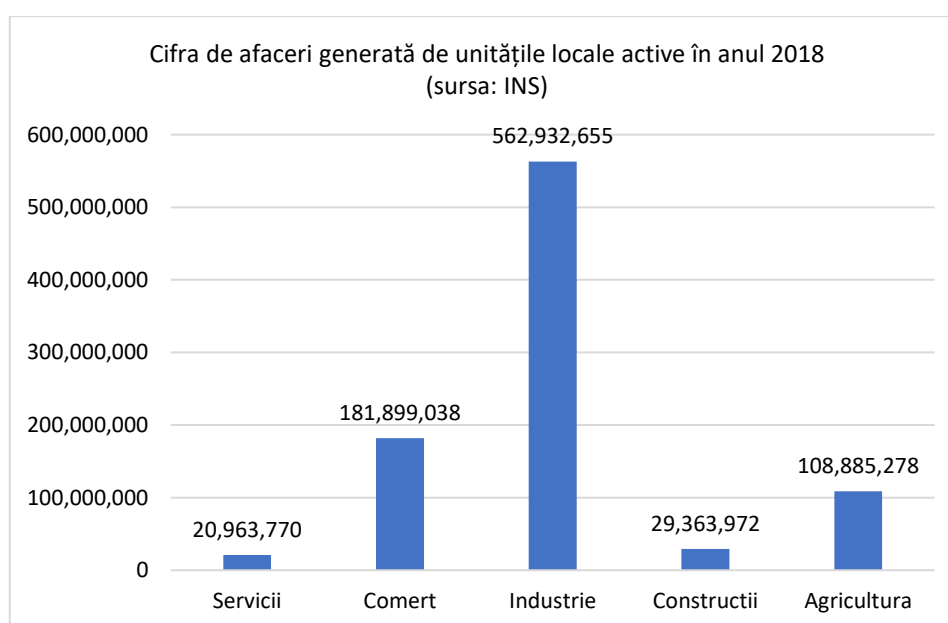


În anul 2018, sectorul serviciilor cuprinde 28,3% din totalul unităților locale active la nivel județean, fiind urmat - în funcție de ponderea firmelor ce activează în cadrul respectivului sector, de comerț (25%), industrie (16,4%), construcții (11,4%) și agricultură (6,1%).



Cifra de afaceri a unităților locale active Cifra de afaceri realizată în anul 2018 de către unitățile locale active din județul Bihor a fost de 39.681 milioane lei, înregistrându-se astfel o creștere accentuată față de anul 2013, când totaliza 26.834 milioane lei. În anul 2018, din cifra de afaceri realizată la nivel județean, 76,1% se datorează unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea (30.228 milioane lei). În același an, unitățile locale active din comuna Sântandrei au realizat 947 milioane RON, reprezentând o pondere de 3,13% din cifra de afaceri realizată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea.

În ceea ce privește repartizarea cifrei de afaceri pe sectoare, la nivelul anului 2018, unitățile locale active din sectorul industrial au realizat 59,36% din cifra de afaceri locală, sectorul comerțului a avut o pondere de 19,11%, sectorul agricol 11,40%, construcțiile 3,06% iar sectorul serviciilor 2,11%.



Activitățile economice care au realizat cea mai însemnată cifră de afaceri la nivelul unităților locale active din comuna Sântandrei sunt fabricarea articolelor din material plastic (245 mil. lei), producția de piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule (75 mil. lei), comerțul cu ridicata al produselor agricole brute și al animalelor vii (69 mil. lei) și transporturi rutiere de mărfuri și servicii de mutare (35 mil. lei RON).

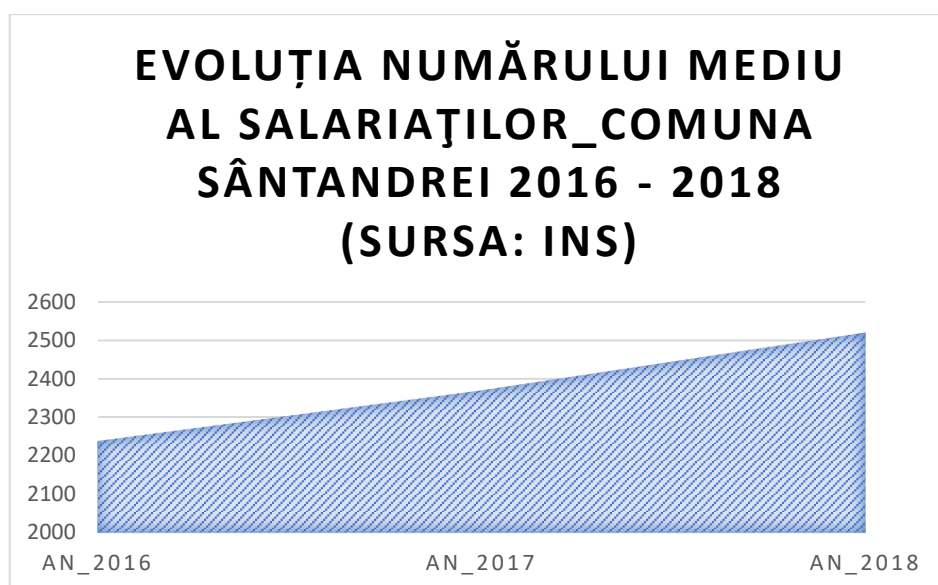
Forța de muncă

Resursele de muncă Resursele de muncă din județul Bihor la nivelul anului 2018 erau de 357,5 mii persoane, în scădere față de anul 2013 când au fost de 375,9 mii persoane – deci o scădere cu 5,14% (-18.4 mii persoane). Populația ocupată civilă la nivelul anului 2018 era de 261,5 mii persoane, în scădere față de anul 2013 cu 1,9%, când se înregistra valoarea de 266,4 mii persoane.

Populația ocupată civilă din județul Bihor a cunoscut o evoluție în creștere ușoară în perioada 2016 - 2018, de la 259,6 mii persoane în anul 2016, la 261,5 mii persoane în anul 2018.

Rata de ocupare a resurselor de muncă în anul 2018 pentru județul Bihor a fost de 73,1%, în creștere față de anul 2013 când era de 70,9%. Astfel, rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor este mai ridicată față de cea înregistrată la nivelul Regiunii Nord Vest (72,1%) și față de nivelul național (68,7%).

Salariați Numărul mediu al salariaților din comuna Sântandrei a fost de 2.520 de persoane în anul 2018, în creștere cu 66,8% față de anul 2013., reprezentând 2,28% din totalul salariaților din Zona Metropolitană Oradea.



Câștigul salarial mediu net lunar În anul 2018, câștigul salarial mediu net lunar în județul Bihor a fost de 2.087 lei, ușor mai scăzut decât cel înregistrat la nivelul Regiunii Nord Vest (2.419 lei) și față de cel de la nivel național (2.642 lei) – adică un raport față de salariul mediu net de la nivel național de aproximativ 78,9%. Ca evoluție, se păstrează o tendință de accentuare a decalajelor dintre salariul mediu net lunar la nivelul județului Bihor și cel de la nivel regional și mai ales, de la nivel național.

Numărul șomerilor Tendințele economiei locale pentru perioada 2016 – 2019 se remarcă și prin evoluția numărului de șomeri. La nivelul anului 2018 rata șomajului în județul Bihor a fost de 1,5%, în scădere față de anul 2016, când se înregistra o rată a șomajului de 3,7%. Acest indicator este inferior celui de la nivel regional (2,3%) și național (3,3%). De altfel, rata șomajului la nivelul județului Bihor înregistrează în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele de la nivel regional și, în special, național.

În anul 2019, în comuna Sântandrei erau înregistrați 19 șomeri, reprezentând o pondere de 2,23% din numărul total de șomeri înregistrați în Zona Metropolitană Oradea. Conform datelor statistice, în comparație cu anul 2013, numărul de șomeri a scăzut cu 62,7%. Din totalul șomerilor din comuna Sântandrei, 47,3% sunt de sex masculin și 52,7% sunt de sex feminin.

Agricultură

Calitatea solurilor Solul este o materie complexă din punct de vedere al compoziției minerale, organice și organo-minerale, reprezentând sursa principală de aprovizionare a plantelor cu elemente nutritive și asigurând perpetuarea florei și faunei în numeroase lanțuri trofice. Este constituit din punct de vedere fizic din particule solide, apă și aer. Acestea, împreună cu depunerile de natură organică și anorganică pe sol, conduc la accelerarea proceselor fizico-chimice ce au loc la nivelul solului în mod continuu. Terenurile agricole ale județului Bihor sunt acoperite cu o varietate mare de tipuri de sol. Predomină solurile luvice și luvisolurile, reprezentând 105.602 ha - adică o suprafață de 29,07%, urmate în ordine descrescândă de soluri brune eumezobazice, soluri aluviale, soluri brune argiloiluviale, soluri cernoziomuri etc. Cele mai mici suprafețe sunt reprezentate de planosoluri, reprezentând 390 ha, solurile brun roșcate 320 ha și solurile brun roșcate luvice, cu 279 ha. Solurile din zona Metropolitană Oradea se înscriu în categoria solurilor cu clase de bonitate ridicată, fiind favorabile agriculturii.

Repartiția terenurilor agricole În anul 2020, 52,8% din suprafața comunei Sântandrei era ocupată de terenurile agricole (1.392 ha), utilizate în principal pentru cultivarea porumbului, grâului, leguminoaselor de câmp, plantelor de nutreț și cartofilor. Terenurile neagricole ocupă o suprafață de 1.243 ha, reprezentând 47,2% din totalul fondului funciar, iar 93 ha (7,5% din suprafața neagră) reprezintă terenuri cu ape și ape cu stuf.

Județul Bihor se remarcă prin potențialul său agricol, având o productivitate medie la hectar a principalelor culturi mai ridicată comparativ cu nivelul regional și național - Zona Metropolitană Oradea poate fi caracterizată de același potențial agricol.

Zootehnie În anul 2020, efectivul de animale din comuna Sântandrei era de 1.300 capete, fiind înregistrate 153 bovine (11,77%), 140 porcine (10,77%), 1.000 ovine (76,92%) și 7 cabaline (0,54%). În total, în anul 2020 comuna Sântandrei dispunea de un efectiv de 1.300 de animale, 2.000 de păsări și 189 de familii de albine. Din punct de vedere al efectivului de animale, comuna Sântandrei nu se numără printre primele comune de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, deținând ponderi destul de scăzute din totalul efectivului de animale din zonă.

Pomicultură În Zona Metropolitană Oradea se află 39,7% din suprafețele cu livezi și pepiniere pomicole din județul Bihor. La nivelul Zonei Metropolitane se disting Municipiul

Oradea și comuna Paleu, ce dețin 96,8% din terenurile ocupate de livezi și pepiniere pomicole din arealul analizat. În județul Bihor, principalele livezi sunt cele de prune, mere, pere, piersici și nectarine, caise și vișine, zarzăre și nuci.

Piscicultura La nivelul comunei Sântandrei funcționează *Amenajarea Piscicolă Clarias*, de tip crescătorie și care se întinde pe o suprafață de 9.919 mp. Amenajările piscicole din zonă sunt populate în special cu crap, dar și cu caras, fitofag, novac, știucă și somn.

Industrie și construcții

Industrie Situația favorabilă pe granița de vest a țării, dezvoltarea industrială a zonei, o infrastructură bine dezvoltată precum și forța de muncă disponibilă și calificată în ramuri diverse, sunt atribute specifice județului Bihor. Principalele ramuri industriale ale județului Bihor sunt fabricarea componentelor electronice, industria extractivă și prelucrarea țiteiului, industria pielăriei și încălțămintei, industria mobilei, industria chimică, industria confecțiilor, industria materialelor de construcții, industria construcțiilor, industria alimentară etc.

În anul 2018, în județul Bihor au fost înregistrate 2.288 unități locale active în industrie, un număr crescut față de anul 2013 când erau înregistrate 2.006 unități locale active în acest domeniu. Aceste întreprinderi realizau o cifră de afaceri de 12,061 mil lei - în creștere cu 31,5% față de anul 2013.

În același an, în Zona Metropolitană Oradea funcționau 63,3% din unitățile locale active la nivel de județ, totalizând 73,6% din cifra de afaceri județeană - în sectorul industrial. Cele 65 de unități locale active în sectorul industriei din comuna Sântandrei au realizat - în anul 2018, o cifră de afaceri de 562 milioane lei, reprezentând 4,7% din cifra de afaceri din sectorul industrial a unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea.

În comuna Sântandrei, principala ramură industrială - după valoarea cifrei de afaceri obținute este industria alimentară. Alte ramuri industriale existente sunt fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, fabricarea produselor de tâmplărie PVC și aluminiu, fabricarea confecțiilor metalice, fabricarea produselor textile, vopsitorie.

Construcții Sectorul de construcții este unul din sectoarele importante ale economiei județului Bihor, generând o cifră de afaceri de 2.121 milioane lei la nivelul anului 2018, în creștere cu 597 milioane lei față de anul 2010. În anul 2018, în sectorul de construcții au fost înregistrate 1.870 unități locale active la nivelul județului Bihor, în creștere cu 22,7% față de anul 2013. În Zona Metropolitană Oradea funcționau 64,01% din unitățile locale active din județ, realizând 80,7% din cifra de afaceri județeană în cadrul sectorului de construcții.

În anul 2018, la nivelul comunei Sântandrei, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, erau înregistrate 45 unități locale active în sectorul construcții, reprezentând doar 2,4% din întreprinderile din acest sector de la nivel zonal. Cifra de

afaceri înregistrată de acestea a fost de 29,4 milioane lei, respectiv o pondere de 1,7% din cifra de afaceri a unităților locale active din construcții, la nivel metropolitan. În ceea ce privește activitatea de construcții, în perioada 2016 – 2019 au fost emise 849 de autorizații de construcție, cel mai mare număr de autorizații de construcție fiind înregistrat în anul 2019.

Comerț și servicii

Comerț Sectorul comerțului este cel mai important sector economic la nivelul județului, având o contribuție de 40,3% în cadrul cifrei totale de afaceri. În anul 2018, în sectorul de comerț au fost înregistrate 5.984 unități locale active (în creștere cu 140 de unități față de anul 2013), ce au realizat o cifră de afaceri de 16.030 milioane lei. În Zona Metropolitană Oradea, unitățile locale active în domeniul comerțului au realizat 77,3% din cifra de afaceri la nivel județean.

În anul 2018, în comuna Sântandrei erau înregistrate 99 de unități locale active în comerț, reprezentând 2,4% din numărul total de unități locale active în comerț la nivelul Zonei Metropolitane Oradea și o cifră de afaceri de 181 mil. lei, adică 1,45% la nivelul Zonei Metropolitane Oradea.

Servicii În anul 2018 numărul unităților locale active în sectorul de servicii de la nivelul județului Bihor, a fost de 6.096 unități, în scădere față de anul 2013 (când se înregistra un număr de 6.748 unități) și realizând o cifră de afaceri de 10.144 milioane de lei. Astfel, comparativ cu anul 2013, se observă o creștere a cifrei de afaceri pentru unităților locale active din servicii cu 50,33%. Unitățile locale active din sectorul serviciilor din Zona Metropolitană Oradea reprezintă 78,7% din numărul total de întreprinderi care activează în acest sector în județul Bihor, respectiv 28,22% din cifra de afaceri realizată la nivel județean.

În comuna Sântandrei, au fost înregistrate 2,3% din unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea în sectorul serviciilor, respectiv 0,19% din cifra de afaceri de la nivelul zonei, în anul 2018.

I.2.7. Structuri de sprijinire a afacerilor la nivelul județului Bihor

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bihor_CCIB este o organizație independentă, neguvernamentală și non-profit, ce sprijină înființarea și dezvoltarea afacerilor în județul Bihor, punând la dispoziția celor interesați o gamă largă de servicii specializate: asistență pentru înființarea unei afaceri și întocmirea documentației necesare; informații referitoare la surse de finanțare și la modul de accesare a acestora; întocmirea de planuri de afaceri, studii de piață, planuri de marketing, proiecte pentru obținerea de finanțări nerambursabile și rambursabile; promovarea potențialului

economic al firmelor din județ pe piața națională și internațională; găsirea de parteneri de afaceri și medierea contactelor de afaceri; eliberarea de certificate de origine a mărfurilor, a certificatelor de forță majoră, vizarea facturilor și a altor documente comerciale; eliberarea de recomandări și certificate de bonitate; consultanță de afaceri, financiar-contabilă, juridică; asistență juridică la încheierea și derularea contractelor comerciale; organizarea de târguri și expoziții, misiuni economice, parteneriate de afaceri - în țara și în străinătate; programe de pregătire profesională, programe de instruire în domeniul afacerilor, seminarii; acces la biblioteca instituției; arbitraj comercial; înscrierea gajurilor în arhiva electronică de garanții reale mobiliare.

Oficiul Registrului Comerțului Bihor este instituția abilitată de lege să efectueze înregistrarea firmelor în județul Bihor. Pe lângă activitatea de înregistrare propriu-zisă, această instituție oferă și servicii de consiliere pentru înființarea unei afaceri, de întocmire a actelor necesare și reprezentare în fața instanțelor competente să autorizeze înființarea firmei, precum și de obținere a avizelor necesare desfășurării activității.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Vest - Biroul Județean Bihor acționează în județul Bihor prin intermediul Biroului Județean, în scopul implementării la nivel local a politicii de dezvoltare regională. Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, organism executiv al Consiliului pentru Dezvoltare Regională, prin competențele sale de planificare strategică reprezintă forța motrice a dezvoltării durabile a regiunii. Agenția susține dezvoltarea comunităților locale, fiind puntea de legătură între acestea, autoritățile naționale și instituțiile europene relevante și urmărește implementarea politicilor de coeziune economică și socială la nivelul regiunii, prin promovarea și implementarea programelor de dezvoltare.

Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă_AJOFM Bihor oferă angajatorilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă următoarele servicii: măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă prin creșterea șanselor de ocupare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; măsuri pentru stimularea angajatorilor în vederea încadrării în muncă a șomerilor și crearea de noi locuri de muncă.

Federația Patronilor Bihor este o organizație neguvernamentală, apolitică, non profit, înființată în anul 1991, cu statut și personalitate juridică proprie. Scopul Federației este de a sprijini inițiativa particulară și reprezentarea intereselor oamenilor de afaceri din județul Bihor. Federația Patronilor Bihor este cea mai veche organizație patronală județeană din țară. Principalul rol asumat este de a veni în întâmpinarea problemelor generale și punctuale ale firmelor bihorene și de a ajuta la soluționarea lor. În vederea sprijinirii dezvoltării sectorului de afaceri, Federația Patronilor Bihor colaborează cu organizații similare din țară și din străinătate.

Asociația Firmelor Bihorene_AFB este o organizație patronală ce își propune să reprezinte cele peste 30.000 de societăți comerciale active din județul Bihor. La inițiativa înființării AFB au subscris ca membri fondatori, managerii celor mai importante 50 de firme din județul Bihor. Printre obiectivele strategice urmărite de AFB figurează dezvoltarea și promovarea culturii antreprenoriale, satisfacerea necesităților specifice activității societăților comerciale și a întreprinzătorilor independenți prin activități de reprezentare, asistență, consultanță și instruire, crearea unui mediu favorabil activităților economice private și stimulativ pentru investițiile autohtone și străine, creșterea competitivității mediului de afaceri prin stimularea accesului la inovație și cercetare, dezvoltarea întreprinderilor private în concordanță cu principiile dezvoltării durabile, dezvoltarea capitalului uman în economie.

Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune_APTOR a fost constituită în scopul promovării și dezvoltării turismului din Oradea și din regiune. Obiectivele asociației se regăsesc în stimularea și sprijinirea dezvoltării locale, regionale și naționale prin inițiative, activități și măsuri care să crească numărul de turiști, prin dezvoltarea și promovarea turismului din Oradea și din regiune atât în țară cât și în străinătate, precum și prin realizarea sau acordarea suportului necesar elaborării și implementării strategiilor de dezvoltare a turismului local, regional și național, ținând cont de principiile turismului durabil.

Școala profesională EuroBusiness Oradea are ca și scop crearea unui cadru optim pentru susținerea învățământului profesional și a performanței în învățământul preuniversitar din județul Bihor. În mod specific, acest parteneriat urmărește pregătirea forței de muncă locale în conformitate cu cerințele mediului de afaceri, fiind în mare măsură dedicat pregătirii elevilor în meseriile și calificările profesionale cerute de principalii angajatori din Parcurile Industriale și din Municipiul Oradea. Misiunea asumată urmărește pregătirea elevilor capabili de performanță prin activități extrașcolare în cadrul grupelor de excelență, în concordanță cu standardele Uniunii Europene și specificul societății românești, promovarea învățământului profesional și creșterea atractivității acestuia în rândul elevilor cu pregătire medie.

Demersul înființării centrului de excelență se bazează pe susținerea activității didactice de performanță la toate disciplinele, a asigurării unui cadru organizat pentru realizarea unui schimb de experiență eficient, modern și racordat la cerințele societății moderne; promovarea comunicării și colaborării între profesorii care obțin performanțe cu elevii, a schimbului de experiențe și idei; sincronizarea realităților curriculumului și practicii școlare din învățământul preuniversitar cu cerințele pieței forței de muncă din regiune.

I.2.8 Analiza SWOT

Orice comunitate trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni poate duce la o activitate administrativă în cadrul căreia se ratează oportunități și se consumă resurse prețioase. Experiența internațională a demonstrat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

Primul pas în elaborarea **Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Sântandrei** a constat în evaluarea situației curente a comunei din perspectiva domeniilor cheie, analiza în detaliu a tuturor aspectelor pozitive și negative. Scopul final al acestei evaluări îl reprezintă atât formularea obiectivelor strategice ale comunei Sântandrei pe termen mediu și lung cât și stabilirea direcțiilor de dezvoltare necesare pentru a atinge obiectivele stabilite.

În procesul de elaborarea a strategiei s-a folosit analiza SWOT ca și instrument managerial, pentru evaluarea și prezentarea sintetică a aspectelor celor mai importante, metodologie de analiză al cărui nume descriptiv are următoarea semnificație:

- Strengths (puncte tari)
- Weaknesses (puncte slabe)
- Opportunities (oportunități)
- Threats (riscuri)

Pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei Sântandrei, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională și rurală s-a impus necesitatea elaborării strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2021 - 2027. Problemele cheie au fost identificate pe baza concluziilor analizei situației existente și prezentate în cadrul unei matrici, pe secțiuni aferente punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și amenințărilor.

Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune, superioare celor deținute de alte comunități similare.

Punctele slabe se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, accesarea de fonduri europene și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes.

Amenințările se referă la mediul extern și reprezintă evoluții defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbări de mentalitate, lacune legislative și evoluții economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Evoluția pozitivă a populației stabile în perioada 2015 - 2020 (+34%);</p> <p>Distribuția destul de echilibrată a populației pe sexe;</p> <p>Înregistrarea unui grad de îmbătrânire a populației inferior celui de la nivel metropolitan, județean și național;</p> <p>Densitate ridicată a populației;</p> <p>Ponderea tinerilor din totalul populației este peste media înregistrată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea;</p> <p>Gradul de îmbătrânire demografică este de aproape 2 ori mai mic decât media calculată la nivel metropolitan;</p> <p>Rata de dependență demografică se situează sub cea înregistrată la nivel județean, regional și național;</p> <p>Rata pozitivă a sporului natural înregistrată în perioada 2016 - 2019;</p> <p>Soldul pozitiv al schimbărilor de domiciliu și al schimbărilor de reședință;</p> <p>Creșterea fondului de locuințe de la nivel local în perioada 2016 - 2019;</p> <p>Valoarea mai ridicată a suprafeței medii locuibile pe cap de locuitor față de cele de la nivel zonal, județ și național;</p> <p>Valoarea mai ridicată a suprafeței medii locuibile pe locuință, față de cele de la nivel zonal, județean și național;</p> <p>Existența rețelei de distribuție a gazelor naturale;</p> <p>Starea tehnică bună a infrastructurii rutiere, asigurând accesibilitatea comunei;</p> <p>Extinderea în ultimii ani a rețelei de apă și canalizare din comună;</p> <p>Numărul suficient de cadre didactice, în raportul cu populația școlară din localitate;</p> <p>Media redusă de elevi ce revin la o sală de clasă, în comparație cu situația din ZMO;</p> <p>Implicarea elevilor din comună în variate activități extrașcolare;</p>	<p>Valori ridicate de trafic;</p> <p>Poluare fonică și chimică din cauza numărului mare de autoturisme care tranzitează comuna;</p> <p>Planificare urbană deficitară ce generează o dezvoltare imobiliară mult prea accelerată în raport cu capacitatea de implementare a investițiilor publice la nivel local;</p> <p>Dezvoltarea zonelor rezidențiale afectează cadrul natural existent;</p> <p>Suprasolicitarea laboratoarelor școlare din unitățile educaționale;</p> <p>Numărul insuficient de PC-uri din unitățile de învățământ;</p> <p>Lipsa infrastructurii necesare pentru efectuarea unor investigații medicale de specialitate;</p> <p>Recuperarea materială și energetică redusă a deșeurilor, principala modalitate de eliminare a acestora fiind depozitarea;</p> <p>Lipsa unei subunități a Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana” al județului Bihor, al nivelului comunei;</p> <p>Infrastructura tehnico-edilitară – mult în urma dezvoltării rezidențiale accelerate a comunei;</p> <p>Lipsa planificării urbane, ce generează o presiune pe infrastructurile și serviciile publice existente;</p>

Comuna Sântandrei este, conform PATN, una dintre unitățile administrativ-teritoriale cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit, cu valoare culturală de interes național;

Funcționarea a două cămine culturale, câte unul în fiecare sat component;

Existența unor obiective culturale de importanță deosebită (situri arheologice, așezări, monumente istorice unice etc);

Organizarea de evenimente cultural-artistice periodice;

Eterogenitatea etnică a populației din comună, care a menținut o cultură locală cu tradiții remarcate la nivel transfrontalier;

Numărul ridicat de cabinete medicale de familie, stomatologice;

Existența Centrului de Permenență;

Existența unui număr de 16 case de tip familial aflate în subordinea Asociației Acțiunea Felix;

Amplasarea comunei la o distanță de 8 km de Municipiul Oradea și în apropiere de mai multe capitale europene;

Accesul facil al investitorilor atât prin intermediul căilor rutiere, cât și prin intermediul Aeroportului Internațional Oradea;

Creșterea numărului mediu al salariaților în perioada 2016 - 2019;

Trendul descendent al numărului de șomeri înregistrați în perioada 2016 - 2019;

Potențialul agricol ridicat al zonei: soluri fertile, productivitate ridicată, forță de muncă;

Existența resurselor necesare în vederea dezvoltării sectorului piscicol: amenajări piscicole, rețea hidrografică bogată etc.

Calitatea bună a apelor Crișului Repede;

Număr mic de surse de poluare a aerului;

Nivel redus de poluare a solurilor și subsolurilor;

Existența ariei protejate Natura 2000 ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede;

Apartenența la Zona Metropolitană Oradea;

Apartenența la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aparegio;

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Finalizarea Autostrăzii Transilvania, cu traseul prin nordul comunei Biharia;</p> <p>Construirea drumului de legătură Oradea (Calea Sântandreiului-Autostrada A3) care va permite conectarea comunei la rețeaua europeană de transport și va atrage noi investiții în zonă;</p> <p>Construirea drumului expres Oradea-Arad, care va realiza conexiunea zonei urbane funcționale Oradea cu magistrala de transport Coridorul IV Transeuropean;</p> <p>Sprijinirea gradului de incluziune socială la nivel local prin diferite instrumente publice (ajutoare pentru copii, vouchere de rechizite, transport școlar, programe de tip after-school, terenuri pentru construcția de locuințe pentru tineri, burse locuri de muncă);</p> <p>Atragerea de noi investiții la nivelul comunei în vederea creării unor locuri de muncă va permite atragerea de noi rezidenți în comună;</p> <p>Accesarea finanțărilor europene nerambursabile în vederea implementării unor investiții în domeniul extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate, modernizării infrastructurii rutiere, eficienței energetice, amenajării de piste ciclabile la nivelul comunei, dezvoltării serviciului de transport public, creșterii gradului de incluziune și demnitate socială;</p> <p>Posibilitatea preluării și adaptării modelelor de bune practici din țările Uniunii Europene cu privire la dezvoltarea locală;</p> <p>Programele de reabilitare termică a clădirilor pot duce la o îmbunătățire a aspectului general al comunei, pe lângă considerentele de mediu ce impun astfel de acțiuni;</p> <p>Promovarea patrimoniului cultural din comună;</p> <p>Implementarea unor campanii de educare a populației cu privire la domeniul sănătății;</p> <p>Implementarea de campanii de conștientizare a populației privind beneficiile colectării selective a deșeurilor;</p> <p>Implementarea de sisteme de supraveghere video în spațiile publice care înregistrează rate ale infracționalității ridicate;</p>	<p>Creșterea ratei divortialității ca urmare a plecării unuia dintre parteneri la muncă în străinătate;</p> <p>Ritmul haotic de dezvoltarea rezidențială, ce poate afecta potențialul natural al comunei;</p> <p>Modificările repetate ale legislației;</p> <p>Scăderea interesului populației pentru cultură;</p> <p>Fonduri europene limitate - fiind insuficiente la nivelul necesităților;</p> <p>Migrarea cadrelor medicale în străinătate ca urmare a nivelului salarial scăzut;</p> <p>Efectele negative ale accentuării fenomenului de îmbătrânire și îmbolnăvire a populației;</p> <p>Lipsa lichidităților poate conduce la falimentarea unităților locale active de tip microîntreprinderi și chiar a celor medii;</p> <p>Creșterea ratei inflației și creșterea ratei șomajului ce vor conduce implicit la scăderea puterii de cumpărare a produselor și serviciilor în rândul populației;</p> <p>Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor europene;</p> <p>Prelungirea pandemiei poate conduce la falimentarea unităților locale active de tip microîntreprinderi și chiar a celor medii;</p>

Crearea unui serviciu de transport public la nivelul întregii Zone Metropolitane Oradea, care să deservească și comuna Sântandrei.

Dezvoltarea unui incubator de afaceri/parc industrial pentru sprijinirea mediului antreprenorial;

Achiziționarea de mijloace de transport public cu un nivel redus de poluare;

Valorificarea potențialului de dezvoltare logistică a comunei, ca urmare a poziționării la granița României cu Ungaria;

Dezvoltarea conectivității județului cu alte mari orașe/regiuni din Europa prin introducerea unor rute aeriene de pe Aeroportul Internațional Oradea;

Creșterea nivelului salarial al populației din zonă, ca urmare a realizării marilor proiecte de infrastructură: autostradă, drumuri expres, drum de legătură Oradea-autostrada A3 etc.

Accesarea finanțărilor europene nerambursabile disponibile în vederea implementării unor investiții în domeniul extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate, modernizării infrastructurii rutiere, eficienței energetice, amenajării de piste ciclabile, dezvoltării serviciului de transport public, creșterii gradului de incluziune și demnitate socială;

Posibilitatea obținerii de finanțări nerambursabile suplimentare pentru proiecte în domeniul mediului (Green Deal);

CAPITOLUL II_STRATEGIA DE DEZVOLTARE

II. 1 VIZIUNE 2030. MISIUNE. OBIECTIV GENERAL. OBIECTIVE STRATEGICE




VIZIUNE 2030

COMUNA SÂNTANDREI VA OFERI LOCUITORILOR SĂI ACCES LA INFRASTRUCTURĂ ȘI SERVICII PUBLICE DE CALITATE ȘI LA LOCURI DE MUNCĂ BINE REMUNERATE, PRIN ATRAGEREA INVESTIȚIILOR ÎN SECTOARELE CU POTENȚIAL DE CREȘTERE ȘI VALOARE ADĂUGATĂ RIDICATĂ

COMUNA SÂNTANDREI VA AVEA O CONTRIBUȚIE SEMNIFICATIVĂ LA DEZVOLTAREA SOCIO-ECONOMICĂ ȘI CULTURALĂ A ÎNTREGII ZONE METROPOLITANE ORADEA

MISIUNE 2030

MISIUNEA PRIMĂRIEI SÂNTANDREI ESTE DE A STIMULA CREȘTEREA PROSPERITĂȚII COMUNEI ȘI A BUNĂSTĂRII CETĂȚENILOR, RESPECTÂND TREI PRINCIPII IMPORTANTE CE CONDUC LA DEZVOLTAREA DURABILĂ A LOCALITĂȚII:

-  **SOLIDARITATEA INTRE GENERAȚII**
-  **PARTICIPAREA PUBLICĂ LA PROIECTELE COMUNITARE**
-  **PREZERVAREA MEDIULUI INCONJURĂTOR**

OBIECTIV GENERAL 2030

OBIECTIVUL GENERAL AL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI SÂNTANDREI ÎL REPREZINTĂ CREȘTEREA STANDARDULUI DE VIAȚĂ PRIN VALORIFICAREA RESURSELOR EXISTENTE ȘI PROMOVAREA POTENȚIALULUI LOCAL.

În demersul de realizare a acestui obiectiv, s-a pornit de la o analiză completă și realistă a situației existente în cadrul Comunei Sântandrei, corelată cu analiza contextului de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, a județului Bihor, a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, precum și de la nivel național, identificând problemele existente și măsurile ce trebuie adoptate, urmate de conturarea profilului strategic urmărit.

OBIECTIVE STRATEGICE 2030

- + DEZVOLTAREA MEDIULUI DE AFACERI LOCAL PRIN CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE, ASIGURAREA UNUI MEDIU INVESTIȚIONAL PROPICE ȘI VALORIFICAREA ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL A RESURSELOR EXISTENTE**
- + CREȘTEREA GRADULUI DE ATRACTIVITATE ȘI DE ÎMBUNĂȚĂȚIRE A STANDARDELOR DE VIAȚĂ A LOCUITORILOR COMUNEI PRIN DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR PUBLICE**
- + ÎMBUNĂȚĂȚIREA CALITĂȚII FACTORILOR DE MEDIU PENTRU ASIGURAREA UNUI MEDIU SĂNĂTOS DE VIAȚĂ**
- + CREȘTEREA GRADULUI DE INCLUZIUNE ȘI DEMNITATE SOCIALĂ**
- + DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE PENTRU CREȘTEREA CALITĂȚII ACTULUI ADMINISTRATIV ȘI A GRADULUI DE DIGITALIZARE A SERVICIILOR PUBLICE**

II.2 PORTOFOLII DE PROIECTE

A. LISTA PROIECTELOR REALIZATE / ÎN CURS DE REALIZARE ÎN PERIOADA 2015 – 2020

Nr. crt.	Denumire proiect	Valoarea proiectului – lei	Sursa finanțării	Stadiul fizic
1	Extindere rețele de apă și canalizare în comuna Sântandrei	7.547.730,57	Fonduri europene + Cofinanțare locală	Finalizat 2017
2	Execuție Proiect tehnic pentru Strand și Complex de Agreement Sântandrei	343.472	Buget local	Finalizat 2017
3	Construire Creșă în localitatea Sântandrei	1.865.840,02	Buget de stat + Buget local	Finalizat 2018
4	Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și canalizare menajeră în Sântandrei și Palota	3.368.473,50	Fonduri europene + Cofinanțare locală	Finalizat 2018
5	Lucrări de modernizare – asfaltare strada Abatorului	379.618,18	Buget local	Executat 2016
6	Extindere rețele de gaz în Sântandrei și Palota	619.051,51	Buget local	Executat 2016 și 2019
7	Construcții trotuare în localitatea Sântandrei	144.618,20	Buget local	Executat 2017 și 2018
8	Execuție Drum de legătură între Municipiul Oradea și comuna Sântandrei	4.125.787	Buget local	Finalizat 2018
9	Modernizare străzi în comuna Sântandrei – Etapa a IV-a	9.974.449,11	Credit + Buget de stat + Buget local	Lucrare în execuție
10	Modernizare străzi în comuna Sântandrei	5.082.054,63	PNDL I + buget local	Finalizat 2020
11	Modernizare străzi în comuna Sântandrei	6.026.011,31	PNDL II + buget local	Lucrare în execuție
12	Extinderi rețele de iluminat public	86.888, 54	Buget local	Executat 2017 și 2019
13	Extinderi branșamente apă și racorduri canal pe rețele existente	1.061.480	Buget de stat + buget local	Lucrare în execuție
14	Înființare Grădiniță cu program normal în localitatea Sântandrei	3.339.017	Fonduri europene + buget local	Finalizat 2020
15	Execuție studiu de fezabilitate pentru lucrarea CENTURA comunei SÂNTANDREI – efectuare lucrări de cadastru și stabilire culoar de expropriere;	193.020	Buget local	Executat 2019 și 2020

	realizare evaluări pentru stabilire valoare despăgubiri			
16	Execuție branșamente apă, canalizare, gaz și parcare pentru blocuri ANL etapa I	266.245,24	Buget local	Executate în 2019
17	Execuție PUZ și întocmire SF pentru construire blocuri ANL – etapa a II-a	50.900	Buget local	Executate în 2019 și 2020
18	Amenajare și execuții stații de autobus cu refugii pentru pietoni	109.612,37	Buget local	Executate în 2016 și 2019
19	Amenajare parcuri, teren sport și spații de joacă (Bujac + Fibratex)	743.671,53	Buget local	Executate 2016 și 2017
20	Execuție parcare adiacentă Școlii Gimnaziale clasele V - VIII	253.864,26	Buget local	Executat 2019
21	Execuție parcare adiacentă Școlii Gimnaziale clasele I - IV	238.792,31	Buget local	Executat 2020
22	Execuție Pistă de role în localitatea Sântandrei	365.000	Fonduri europene + Buget local	Procedură în achiziție
23	Prelungire Drum de legătură între municipiul Oradea și comuna Sântandrei	1.130.656,36	Buget de stat + Buget local	Finalizat 2020
24	Reamenajare, împrejmuire și dotare teren de sport Școala Gimnazială	232.050	Buget local	Executat 2020
25	Construire gard creșă în localitatea Sântandrei	255.493,83	Buget local	Executat 2018
26	Reparații capitale Capela Palota	101.910	Buget local	Executat 2018
27	Execuție trotuar bordurat, rigolă și parcare la Grădinița din Sântandrei	74.739,31	Buget local	Executat 2019
28	Execuție Studiu de fezabilitate pentru Modernizare străzi în comuna Sântandrei – Etapa a V-a	72.590	Buget local	Finalizat 2020
29	Amenajare prin asfaltare strada Progresului	349.601,27	Buget local	Executat 2020
30	Amenajare prin asfaltare strada Bujac	544.452,77	Buget local	Executat 2020
31	Elaborare PUZ, întocmire Proiect tehnic pentru construire Sală de Sport în curtea Școlii Sântandrei	6.500	Buget local	Finalizat 2019
32	Amenajare prin asfaltare strada Grădinarilor	55.348,63	Buget local	Executat 2016

C. LISTA PROIECTELOR PROPUSE PENTRU PERIOADA 2021 – 2027

Număr curent	Domeniu	Denumire Proiect	Surse de finanțare	Buget estimat - milioane lei
1	CONNECTIVITATE	Implementarea investiției Drum de Centură în Comuna Sântandrei	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Operațional Transport 2021-2027	49.50
2		Modernizarea DJ 797_refacere carosabil, acostamente, rigole introducerea iluminat public	Buget local; Buget CJ Bihor; Programul Național de Dezvoltare Locală; Programul Național de Dezvoltare Rurală; Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Interreg România-Ungaria 2021-2027	-
3		Construcție piste de biciclete în interiorul comunei Sântandrei (Sântandrei-Palota) și pe relația cu Municipiul Oradea	Buget local; Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Interreg România-Ungaria 2021-2027	1.00
4		Amenajarea de zone pietonale în Comuna Sântandrei	Buget local; Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Interreg România-Ungaria 2021-2027	0.50
5		Dezvoltarea transportului public metropolitan în Z.M.O	-	-
6		Introducerea trenului metropolitan prin utilizarea rețelei feroviare existente	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Operațional Transport 2021-2027; Interreg România-Ungaria 2021-2027	-
7		Construcția unui nou drum de legătură între localitățile Sântandrei și Palota	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Operațional Transport 2021-2027	2.00
8		Construcția unui nou drum de legătură între localitățile Livada de Bihor și Sântandrei	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Operațional Transport 2021-2027	2.00

9		Modernizare infrastructură rutieră	Buget local; Programul Național de Dezvoltare Rurală	15.40
10		Reparații capitale/modernizare străzi asfaltate vechi și implementarea unui management de trafic în vederea fluidizării acestuia	Buget local	2.00
11	PARCĂRI PUBLICE	Amenajare locuri de parcare în apropierea instituțiilor publice (primărie, școală, grădiniță, creșă)	Buget local	0.50
12	APĂ-CANALIZARE	Extindere rețele de apă și canalizare în localitățile Sântandrei și Palota	Buget local	15.00
13	ILUMINAT PUBLIC	Modernizare (LED) și extindere sistem de iluminat public	Buget local; Administrația Fondului de Mediu; Programul Operațional de Dezvoltare Durabilă 2021-2027	1.10
14		Construire parc producere energie electrică prin panouri fotovoltaice	Administrația Fondului de Mediu; Programul Operațional de Dezvoltare Durabilă 2021-2027	1.00
15	EFICIENȚĂ ENERGETICĂ	Sisteme de încălzire cu panouri solare sau pompe de căldură a școlilor și clădirilor publice din Comuna Sântandrei	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Național de Dezvoltare Rurală	0.30
16		Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile unității de învățământ Școala Gimnazială nr. 1 Sântandrei	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Național de Dezvoltare Rurală	1.50
17	SPAȚII VERZI	Realizarea unei perdele verzi prin plantare de arbori în partea de sud și în partea de nord a Comunei	Buget local; Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	0.20
18		Amenajare spații verzi și spații de joacă pentru copii în localitățile Sântandrei și Palota	Buget local; Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	0.80
19	SPORT	Amenajare terenuri de sport și pistă sintetică de alergare în localitățile Sântandrei și Palota	Buget local; Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027	0.70

20		Relocare bază sportivă din comuna Sântandrei în zona dedicată pentru activități de agrement	Buget local; Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027	2.00
21	DEZVOLTARE ECONOMICĂ	Construcția unei piețe agroalimentare în comuna Sântandrei	Buget local; Programul Național de Dezvoltare Rurală	0.50
22		Construcția unui incubator de afaceri/parc industrial	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	-
23	SERVICII PUBLICE	Construcție și dotare creșă	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Național de Dezvoltare Rurală	5.00
24		Construcție și dotare sală de sport pentru scoala Gimnazială nr.1 din Sântandrei	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Național de Dezvoltare Rurală; C.N.I.	2.00
25		Construcție bazin de înot	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Național de Dezvoltare Rurală; C.N.I.	8.00
26		Construire sediu administrativ nou Primăria Sântandrei	Buget local; Programul Național de Dezvoltare Locală	4.00
27		Întreținerea spațiilor publice	Buget local; Programul Național de Dezvoltare Rurală	0.50
28		Construire platforme subterane pentru colectarea deșeurilor (concept SMART WASTE MANAGEMENT) în zonele aferente locuințelor comune (blocuri), punctelor comerciale, instituțiilor publice	Buget local; Programul Operațional de Dezvoltare Durabilă 2021-2027; Interreg România-Ungaria 2021-2027	0.20
29		Reparații capitale sală de sport Sântandrei	Buget local; Programul Național pentru Dezvoltare Rurală	0.30
30		Reparații capitale capelă Sântandrei	Buget local	0.30
31		Reparații capitale căminele culturale din localitățile Sântandrei și Palota	Buget local; Programul Național pentru Dezvoltare Rurală	0.60

32	TURISM/SĂNĂTATE/AGREMENT	Amenajare curs de apă – pârâul Peța	Buget local; Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	1.50
33		Amenajare mal Crișul Repede	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	1.00
34		Construire pistă de role	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	0.40
35		Construire skateparks în localitățile Sântandrei și Palota	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	0.30
36		Modernizarea/extinderea spațiilor verzi existente, parcuri, alei, sistem de irigare spații verzi	Buget local; Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	0.50
37		Bază de tratament/agrement - ștrand termal	Buget local; Programul - Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027	20.00
38		LOCUIRE	Blocuri de locuințe pentru tineret ANL	Buget Administrația Națională pentru Locuințe
39	MEDIU	Dezvoltarea infrastructurii de reîncărcare pentru vehicule electrice și hibrid	Buget local; A.F.M.;	0.50
40		Managementul deșeurilor	Buget local; Programul Operațional de Dezvoltare Durabilă 2021-2027; Interreg România-Ungaria 2021-2027	-
41	INCLUZIUNE SOCIALĂ	Asigurarea de locuințe sociale pentru persoane vulnerabile (rromi etc)	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială	2.50
42	SIGURANȚĂ PUBLICĂ	Sisteme de monitorizare și siguranță a spațiilor publice în localitățile Sântandrei și Palota	Buget local; Interreg România-Ungaria 2021-2027	0.20
43	DIGITALIZARE SERVICII PUBLICE	Arhivare digitală, platformă servicii publice digitale	Buget local; Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare	0.10
44	CULTURĂ	Construire centru cultural în Comuna Sântandrei	Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027; Programul Național de Dezvoltare Rurală; C.N.I.	5.00

148.90

II.3 PROGRAME DE FINANȚARE DISPONIBILE LA NIVEL EUROPEAN ÎN PERIOADA 2021 - 2027

Cadrul financiar multianual reprezintă un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor Uniunii Europene pe o perioadă de 7 ani și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte. Cadrul Financiar Multianual stabilește - în fapt, prioritățile politice pentru anii următori și reprezintă prin urmare atât un cadru politic cât și unul bugetar „În ce domenii ar trebui să investească Uniunea mai mult sau mai puțin în viitor?”

În acest sens, în vederea începerii fazei de structurare a priorităților și a bugetului total alocat pentru perioada 2021 - 2027, în mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ pentru **Politica de Coeziune (PC) 2012 – 2027**, care cuprinde:

- ✓ Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- ✓ Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- ✓ Regulamentul privind cooperarea teritorială
- ✓ Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră
- ✓ Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+)

Astfel, Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri ale UE implementate în gestiune partajată, respectiv:

1. Fondul european de dezvoltare regională
2. Fondul de coeziune
3. Fondul social european+
4. Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)
5. Fondul pentru azil și migrație (FAMI)
6. Fondul pentru securitate internă (ISF)
7. Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF)

Plecând de la aceste propuneri, în urma diferitelor negocieri ce au avut loc în perioada 2018 - 2020, Consiliul European a convenit asupra bugetului pe termen lung al Uniunii Europene pentru perioada 2021 - 2027, care va valora 1.074,3 miliarde EUR.

În acest sens, în perioada 2021 - 2027, politica de coeziune va susține în special investițiile publice pentru obiectivele de tranziție ecologică și digitală.

Obiectivele de politică includ:

O Europă mai inteligentă - prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii

O Europă mai verde - fără emisii de carbon, cu punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice

O Europă conectată - cu rețele strategice de transport și digitale

O Europă mai socială - pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate

O Europă mai apropiată de cetățenii săi - prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE

Pentru a traduce în practică obiectivele de politică în funcție de nevoile sale de dezvoltare, România a propus următoarele Programe Operaționale, la care se adaugă diverse alte programe de cooperare teritorială relevante:

Programe operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național:

- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
- Programul Operațional Transport (POT)
- Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)
- Programul Operațional Sănătate (multifond) (POS)
- Programul Operațional Capital Uman (POCU)
- Programul Operațional Combaterea Sărăciei (POCS)
- Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
- Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)
- Programul Operațional pentru Tranziție Echitabilă

Alte programe de cooperare teritorială cu relevanță pentru Zona Metropolitană Oradea:

- Interreg VI – România - Ungaria
- Programul Transnațional Dunărea
- Programul Interreg Europa 2021 - 2027
- Programul URBACT IV
- Programul Interact IV
- Programul ESPON

II.4 MONITORIZAREA STADIULUI DE IMPLEMENTARE

Monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare durabilă pentru perioada 2021 - 2027 are drept scop atât aprecierea gradului de realizare a activităților propuse cât și

fundamentarea eventualelor revizui și actualizări ale direcțiilor de dezvoltare și respectiv ale proiectelor propuse. Monitorizarea va consta în observarea permanentă și continuă a implementării activităților realizate, corelarea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, colectarea datelor necesare pentru popularea bazei de date a indicatorilor etc.

Activitatea de monitorizare a implementării Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Sântandrei pentru perioada 2021 - 2027 este similară celor din celelalte unități teritorial-administrative din Zona Metropolitană Oradea și rezultatele vor adăuga informații privind proiectele de la nivel metropolitan.

La perioade mai mari de timp (3 - 5 ani) sau în cazul unor schimbări socio-economice sau administrative majore, se recomandă să se efectueze o revizuire a documentului strategic.

Se recomandă de asemenea o actualizare a portofoliului de proiecte în anul 2022, în momentul în care există informații complete atât cu privire la liniile deschise ale programelor de finanțare, cât și date rezultate din procesul de recensământ de la nivel național, estimat să aibă loc în acest interval de timp.

EXEMPLE DE INDICATORI UTILIZAȚI

1. CONDIȚII DE LOCUIRE	
1.A. Intensitatea de locuire	
indicatori	modalitate de calcul
Intensitatea de locuire	=Suprafața intravilană / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Densitatea urbană	=Populația / suprafața intravilană; u.m.: locuitori/km ² ; sursa: INS, DJS;
1.B. Mediu	
indicatori	modalitate de calcul
Spații verzi pe cap de locuitor	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / populație totală; u.m.: m ² /locuitor; sursa: INS, DJS;
Pondere spațiilor verzi din suprafața urbană totală	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
1. C. Locuințe	

indicatori	modalitate de calcul
Gradul de solicitare a teritoriului pentru locuire	=Suprafața locuințelor / suprafața intravilană *1000; u.m.: m ² / 1000 m ² ; sursa: INS, DJS;
Densitatea locuințelor	=Număr de locuințe / suprafața intravilană; u.m.: locuințe/km ² ; sursa: INS, DJS;
Disponibilitatea locuințelor	=Suprafața locuibilă existentă / populație totală; u.m.: m ² locuințe / locuitor; sursa: INS, DJS;
Suprafața medie a unei locuințe	= Suprafața locuibilă existentă / locuințe existente; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;
Număr mediu de camere al unei locuințe	= Camere pentru locuit existente / locuințe existente; u.m.: camere; sursa: INS, DJS;
Suprafața medie a unei camere pentru locuit	= Suprafața locuibilă existentă / camere pentru locuit existente; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;

2. INFRASTRUCTURĂ FIZICĂ

2. A. Drumuri

indicatori	modalitate de calcul
Densitatea străzilor	=Lungimea străzilor / suprafața totală; u.m.: km drum/km ² ; sursa: INS, DJS;
Gradul de modernizare a străzilor	=Lungimea străzilor modernizate / lungimea totală a străzilor * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;

2. B. Utilități

indicatori	modalitate de calcul
Densitatea rețelei de distribuție a apei potabile	=Lungimea rețelei de distribuție a apei / suprafața intravilană; u.m.: km rețea/km ² ; sursa: INS, DJS;
Gradul de utilizare a capacității de producere a apei	=Capacitatea totală de producere a apei / cantitatea de apă consumată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Gradul de conectare	=Gospodării conectate / Numărul total de gospodării; u.m.: % sursa: INS, DJS;

rețeaua de canalizare	
3. DEMOGRAFIE ȘI FORȚĂ DE MUNCĂ	
3. A. Populație	
indicatori	modalitate de calcul
Densitatea populației	=Populația totală / suprafața totală; u.m.: locuitori/km ² ; sursa: INS, DJS;
Rata de dependență demografică	=Numărul persoanelor în afara vârstei legale de muncă / Numărul persoanelor în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Rata sporului natural	=Soldul sporului natural / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Rata de fertilitate	=Numărul nou-născuților vii / populație feminină în vârstă fertilă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Rata sporului migrator intern	=Soldul schimbărilor de domiciliu / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3. B. Forță de muncă	
indicatori	modalitate de calcul
Rata de ocupare a forței de muncă	=Populația ocupată / resurse de muncă; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Rata de înlocuire a forței de munca	=Numărul persoanelor sub vârsta legală de muncă (0-14 ani) / o treime din numărul persoanelor aflate în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
4. NIVEL DE TRAI	
indicatori	modalitate de calcul
Durata medie a vieții	=numărul total de om-ani trăiți de întreaga populație / numărul de supraviețuitori în vârstă de 0 ani; u.m.: ani; sursa: INS, DJS, pe baza tabelelor de mortalitate;
Vârsta medie a soțiilor - feminin	=suma căsătoriilor înregistrate pe fiecare vârstă ponderate cu vârstele pentru care s-au înregistrat căsătorii / suma totală a vârstelor anuale nupțiale; U.m.: ani; sursa: INS, DJS;
Rata mortalității infantile	=numărul deceselor infantile / numărul născuților vii * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;

Gradul de dotare cu autoturisme	=numărul autoturismelor înmatriculate / populația totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS, Politia Rutieră;
Suprafața medie a unei locuințe terminate	= Suprafața locuibilă a unei locuințe terminate / număr de locuințe terminate; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;
Consum casnic mediu lunar de apă	=Cantitatea de apă potabilă distribuită lunar populației existente / populație totală; u.m.: m ³ / locuitor; sursa: INS, DJS;
Gradul de acoperire cu abonamente TV	=numărul abonamentelor TV / populația totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;

5. ECONOMIE

5. A. Activitate economică generală

indicatori	modalitate de calcul
Rezultatul financiar al mediului de afaceri	=Cifra de afaceri a unităților locale / populația totală; u.m.: lei / locuitor; sursa: INS, DJS;
Densitatea IMM	Numărul total al IMM / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
Ponderea sectorului privat în economia locală	=Număr de salariați din sectorul privat / Număr total de salariați * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Ponderea populației ocupate în activități neagricole din totalul populației ocupate	=Populație ocupată în activități neagricole / Populație ocupată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Ponderea consumului industrial de apă	Consum industrial de apă / consum total de apă * 100; U.m. %; sursa: INS, DJS;

5. B. Construcții

indicatori	modalitate de calcul
Locuințe noi	=Suprafața locuințelor pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m ² /1000 loc; sursa: INS, DJS;

Clădiri noi, altele decât locuințe	=Suprafața clădirilor, altele decât locuințe, pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m ² /1000 loc; sursa: INS, DJS;
---	---

5. C. Turism

indicatori	modalitate de calcul
Mărimea medie a unei unități de cazare turistică	=Capacitatea de cazare existentă / unități de cazare existente; u.m.: locuri; sursa: INS, DJS;
Densitatea locurilor de cazare existente	=Capacitatea de cazare existentă / suprafața intravilană; u.m.: locuri/km ² ; sursa: INS, DJS;
Indicele de utilizare netă a capacității de cazare	=Capacitatea de cazare în funcțiune / înnoptări turistice * 1000; u.m.: %; sursa: INS, DJS;

6. SERVICII PUBLICE

6. A. Sănătate

indicatori	modalitate de calcul
Disponibilitatea personalului medical calificat	=Personal medico-sanitar calificat / populația totală * 1000; u.m.: personal calificat / 1000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
Densitatea cabinetelor medicale de familie	=Cabinete medicale de familie / populația totală * 10.000; u.m.: cabinete medicale de familie / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
Densitatea farmaciilor	=Farmacii / populația totală * 10.000; u.m.: farmacii / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;

6. B. Educație

indicatori	modalitate de calcul
Dotarea cu TIC a unităților învățământ	=Numărul PC-urilor deținute de unitățile de învățământ / populația școlară * 1000; u.m.: PC-uri / 1.000 elevi; sursa: INS, DJS;
Capacitatea unităților învățământ de	= Populația școlară / săli de clasă și cabinete; u.m.: elevi / sală; sursa: INS, DJS, ISJ;
Gradul de solicitare a cadrelor didactice	=Numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial / numărul cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial u.m.: elevi / cadru didactic; sursa: INS, DJS, ISJ;

6. C. Cultură

indicatori		modalitate de calcul
Indicele cuprindere lectură	de la	=Numărul abonaților bibliotecilor publice / populația totală; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Indicele circulație documentelor	de a	=Volum eliberate / volume existente în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Indicele de lectură a cititorilor		=Volum eliberate / cititori în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
Capacitatea sălilor de spectacole		=Locuri disponibile în săli de spectacole / populația totală * 10.000; u.m.: locuri / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS;

CAPITOLUL III_DIMENSIUNEA DEZVOLTĂRII ZONEI METROPOLITANE ORADEA

III.1 Principalele direcții de dezvoltare la nivelul Zonei Metropolitane Oradea

În ceea ce privește organizarea instituțională, începând cu anul 2005 - prin asocierea Municipiului Oradea cu alte 11 unități teritoriale - administrative localizate în aria de proximitate, respectiv comunele Biharia, Borș, Cetariu, Girișu de Criș, Ineu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Toboliu, Sânmartin și Sântandrei, a fost creată **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ZONA METROPOLITANĂ ORADEA** (A.D.I. ZMO).

Scopul asocierii, stabilit prin documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității teritoriului metropolitan, respectiv ridicarea bunăstării cetățenilor acestuia, direcția de orientare fiind creșterea continuă a calității vieții, în contextul formării în perspectivă a unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei coeziuni teritoriale.

Obiectivele specifice stabilite țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale.

Între principalele direcții de activitate ale A.D.I. ZMO regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicare a unor politici publice care să permită valorificarea potențialului existent, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, respectiv de elaborare a unor proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei.

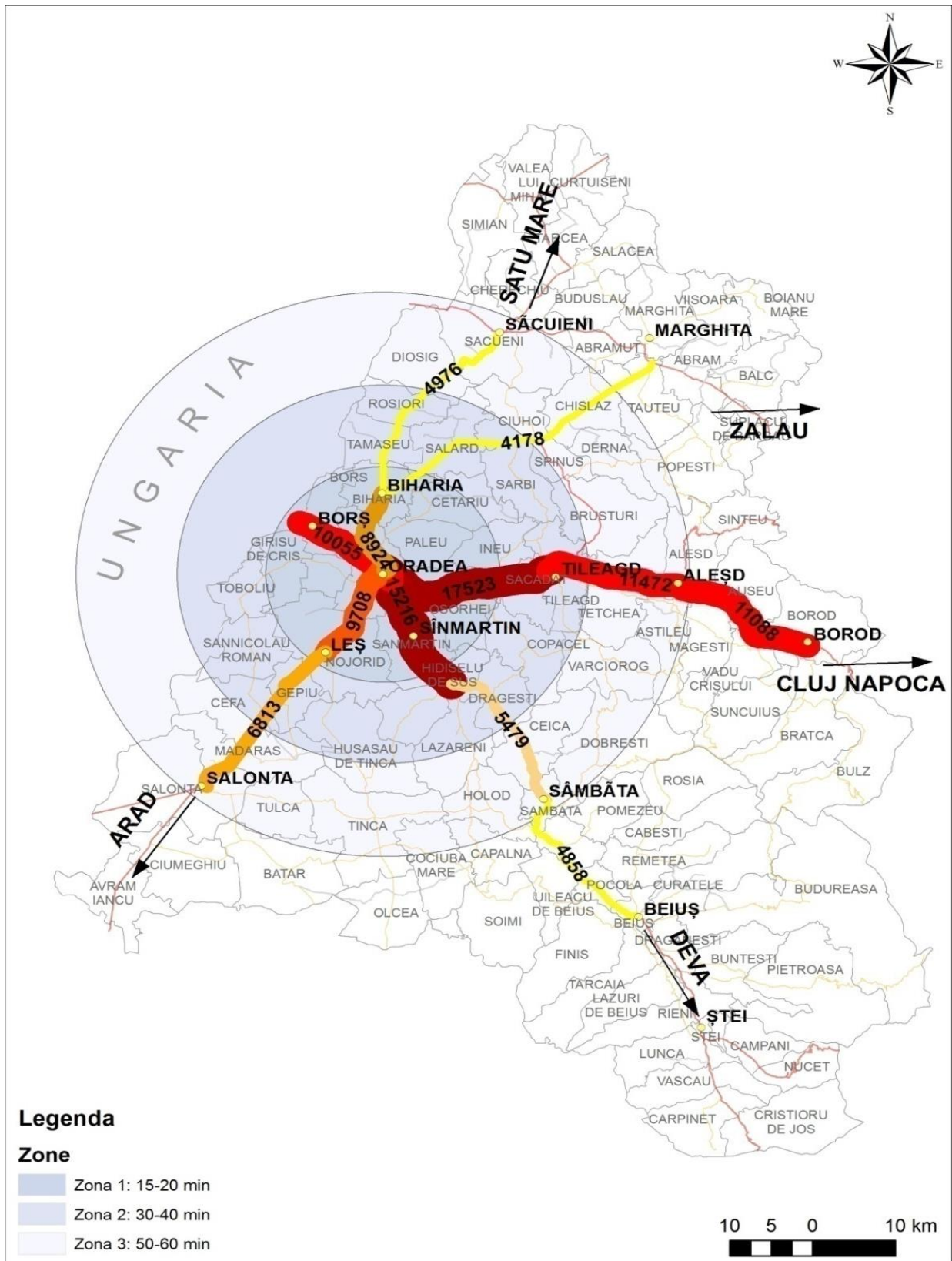
De asemenea, ca membru fondator al **F.Z.M.A.U.R. - Federația Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România**, A.D.I. ZMO își asumă obiectivele dezvoltării metropolitane și la nivel național: asigurarea egalității de șanse și incluziunea socială a grupurilor defavorizate, dezvoltarea economiei locale prin atragerea de investiții, dezvoltarea învățământului și perfecționarea continuă a resurselor umane, precum și modernizarea și extinderea serviciilor de utilități publice.



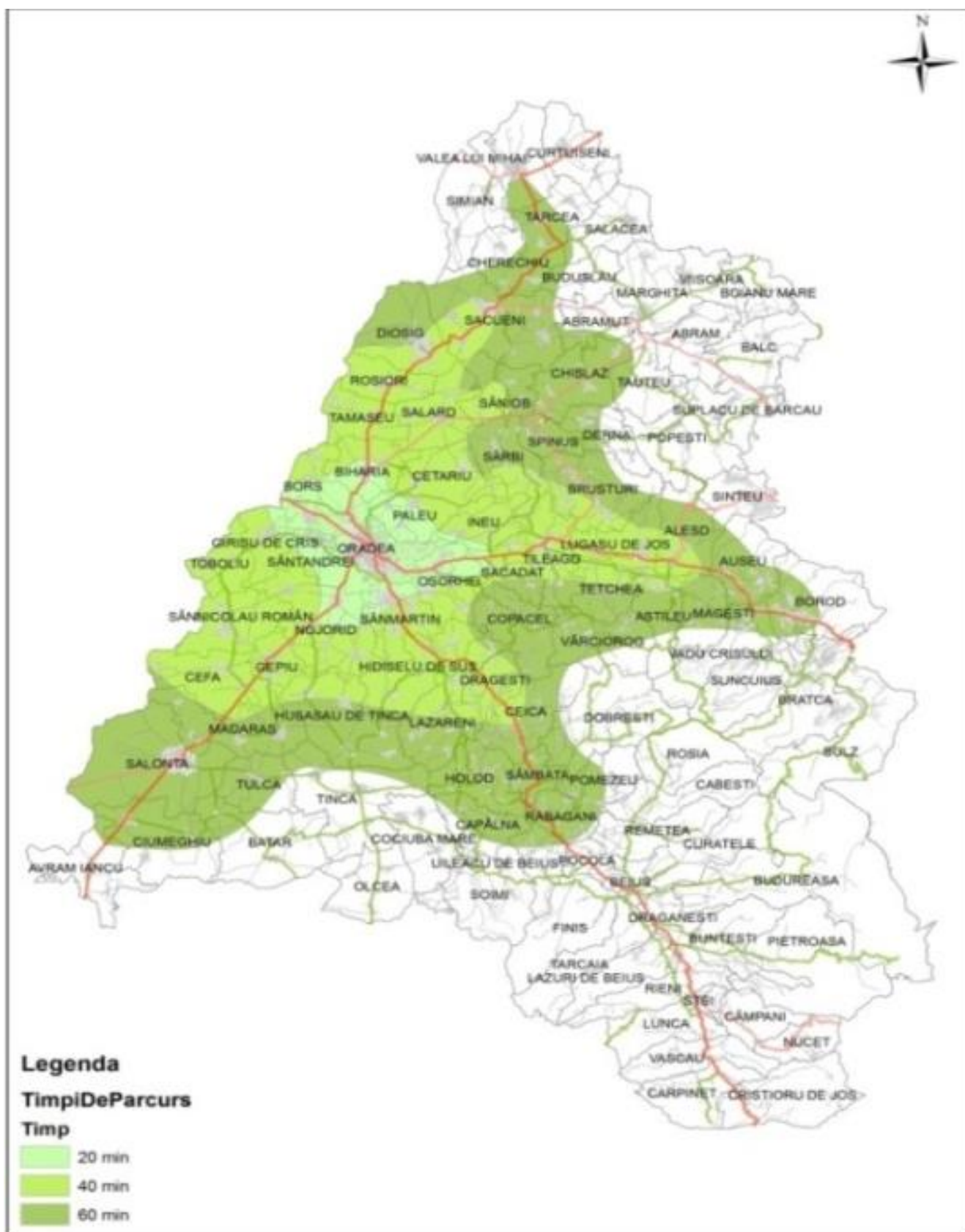
Harta administrativă - Zona Metropolitană Oradea

Principalii indicatori prin care se reflectă rolul Zonei Metropolitane Oradea în ceea ce privește dezvoltarea județului Bihor se referă atât la gradul de conectivitate, mobilitate, acces la infrastructuri, servicii publice cât și la dezvoltarea socio-economică, cei mai relevanți indicatori în acest sens, fiind descriși în continuare:

Fluxuri de trafic_Cea mai mare parte a fluxurilor de trafic recensate la 12 ore pe ambele sensuri la nivelul județului Bihor se concentrează în Zona Metropolitană Oradea, pe relația înspre și dinspre Cluj-Napoca (Oșorhei), Beiuș (Sânmartin) respectiv înspre și dinspre Ungaria (Borș).



Fluxuri de trafic în ZMO- Sursa datelor: Recensământ de trafic, Planul de Mobilitate Urbană Oradea (2016)



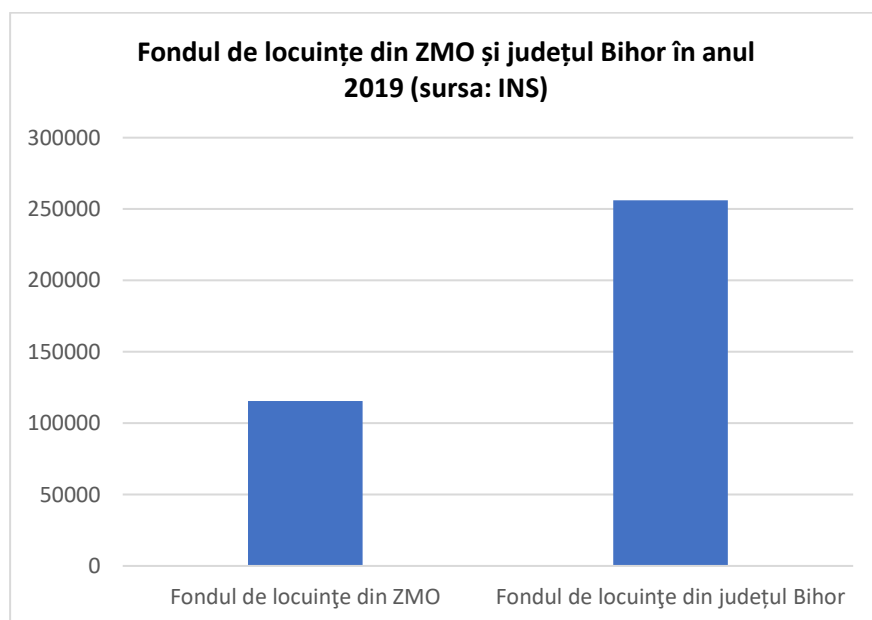
Gradul de conectare rutieră a Municipiului Oradea cu localitățile din ZMO și cu celelalte localități din județul Bihor exprimat în timp

Număr de navetiști: Pe relația Municipiul Oradea - localități din județul Bihor, sunt aproximativ 25.000 persoane/zi, incluzând atât transportul cu autoturisme cât și cel public.

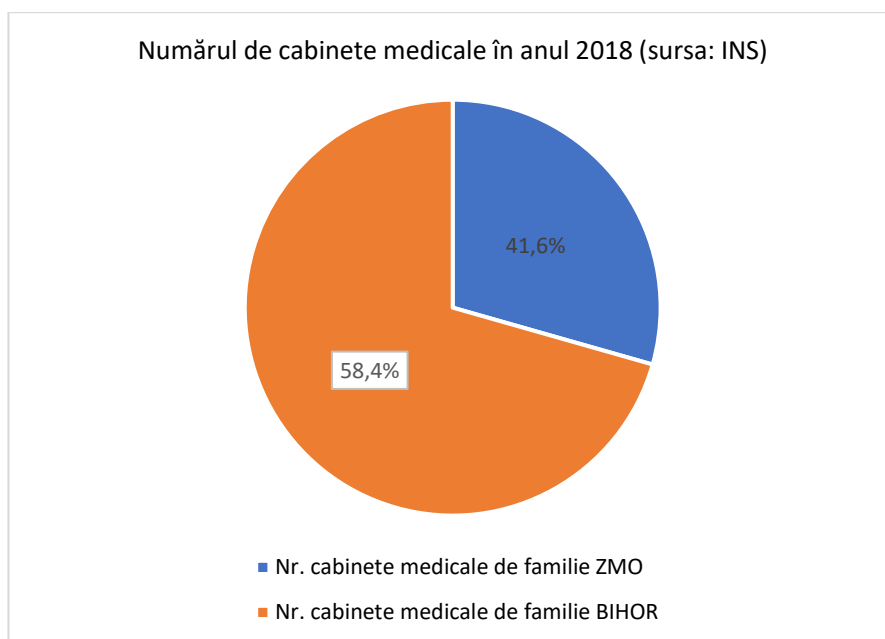
În fiecare zi sunt operate peste 400 curse pe relația Municipiul Oradea - restul localităților din județul Bihor. Repartizarea pe direcții a acestor curse este următoarea:

- ✚ Din direcția Valea lui Mihai – Marghita sosesc la stația Gara CFR Oradea, 79 de curse de pe traseele județene, dintre care 53 au lungime de peste 30 km și 26 au sub 30 km
- ✚ Din direcția Aleșd – Tileagd sosesc la stația de lângă Poliția Rutieră (str. Clujului) în total 137 de curse, dintre care 66 depășesc lungimea de peste 30 km, iar 71 sunt mai scurte de 30 km
- ✚ Din direcția Salonta – Arad sosesc la stația Livella în total 145 de curse, dintre care 60 au lungime peste 30 de km, iar 85 sunt mai scurte de 30 de km
- ✚ Din direcția Beiuș – Ștei sosesc în Autogara Nufărul în total 57 de curse, dintre care 36 au lungime peste 30 de km și 21 au sub 30 km.

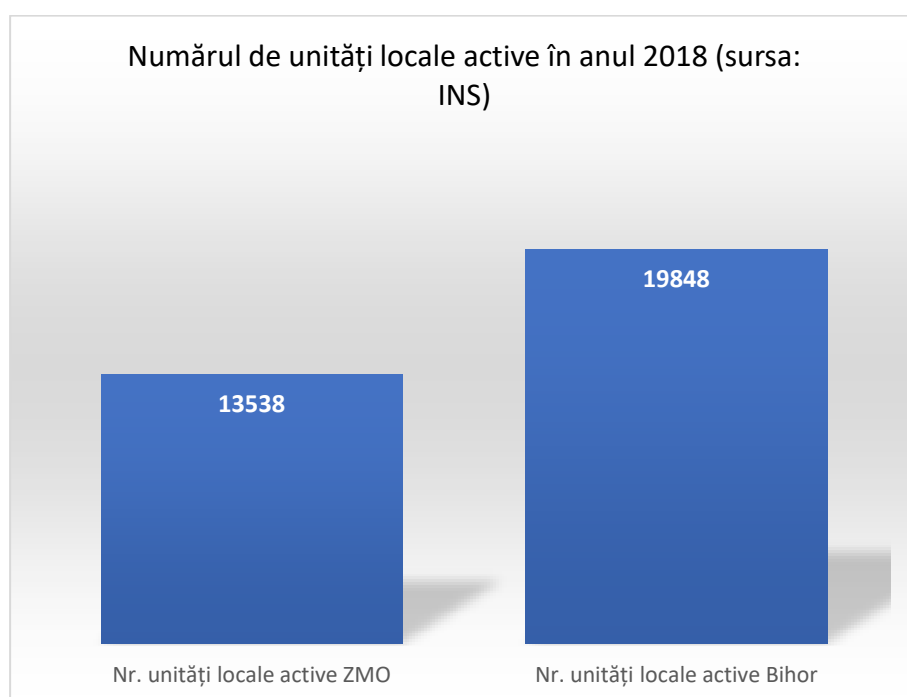
Locuințe 45% din numărul total de locuințe din județul Bihor sunt situate în Zona Metropolitană Oradea.



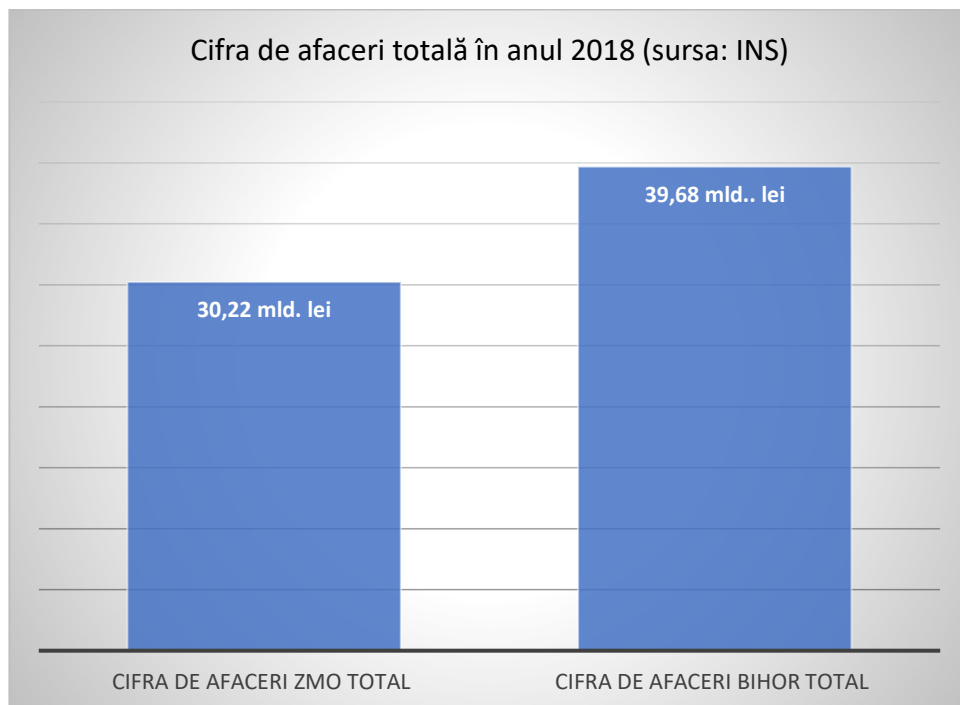
Cabinete medicale de familie 41,6% din numărul total de cabinete medicale de familie din județul Bihor se află în Zona Metropolitană Oradea.



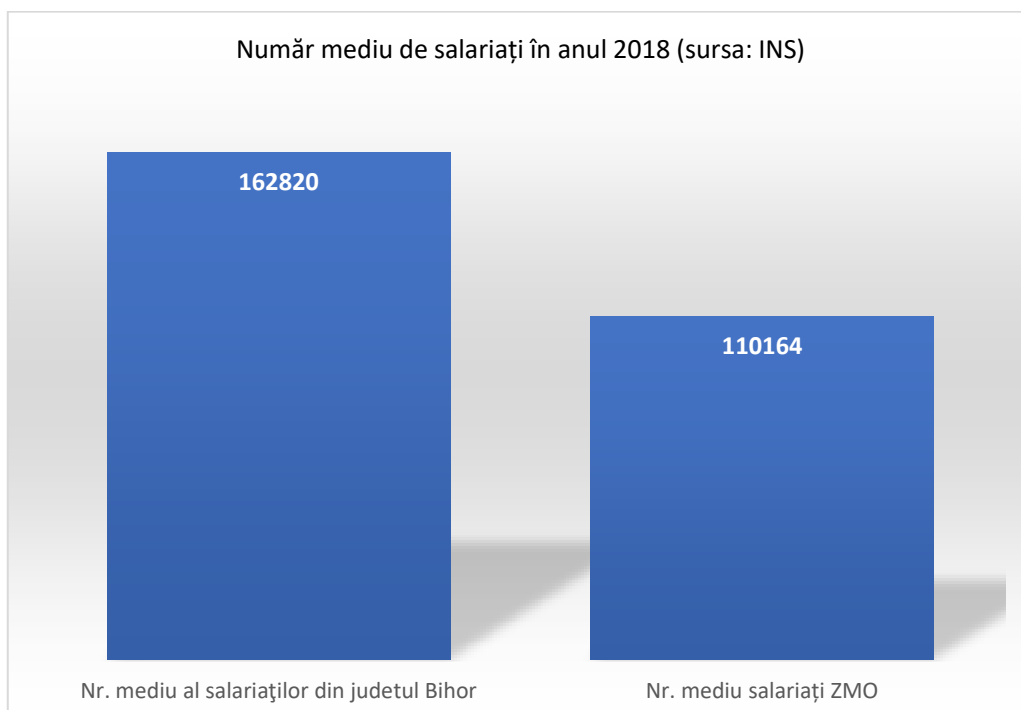
Unități locale active 68% din numărul total de unități locale active își derulează activitatea în Zona Metropolitană Oradea



Cifra de afaceri totală 76% din cifra de afaceri totală realizată de unitățile locale active din județul Bihor este generată de unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea



Numărul de salariați 68% din numărul total al salariaților din județul Bihor lucrează în Zona Metropolitană Oradea



III.2 PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE LA NIVEL METROPOLITAN PENTRU PERIOADA 2021 - 2027

Din perspectiva dezvoltării economice, a creării locurilor de muncă, a furnizării serviciilor medicale, educaționale și sociale, sfera de influență a Municipiului Oradea, calculată în raport cu celelalte centre urbane din regiune, se întinde până la 50 de km distanță de municipiu, justificând astfel rolul determinant asupra localităților din județul Bihor.

Astfel, creșterea masei demografice și economice în jurul Municipiului Oradea este o necesitate ce contribuie la îmbunătățirea capacității de atragere de noi investiții în regiune, respectiv de multiplicare a oportunităților la acest nivel, mai ales având în vedere contextul concurențial pentru atragerea de capital și oameni în care este implicat Municipiul Oradea în raport cu celelalte orașe din vestul și nord – vestul țării (Cluj-Napoca, Timișoara, Debrecen, Arad).

Din multitudinea de funcțiuni pe care trebuie să le îndeplinească Municipiul Oradea (orașul turiștilor, orașul antreprenor, orașul informațional, orașul locuitorilor) cea legată de **Orașul metropolitan** este una dintre cele mai importante, din perspectiva dezvoltării sale pe termen lung.

Acest aspect este important, deoarece urbanizarea policentrică a comunelor limitrofe municipiului Oradea va asigura dezvoltarea durabilă a orașului și va satisface nevoile privind creșterea calității vieții locuitorilor din această zonă.

Tendința de transformare treptată în oraș metropolitan este justificată și de migrarea populației din oraș spre periferii, inclusiv spre comunele limitrofe, datorită satisfacerii confortului de acces la spațiu verde și aer curat nepoluat ori a lipsei de zgomot, agitație și stres ce caracterizează zonele aglomerate din oraș.

În acest context, rolul ADI Zona Metropolitană Oradea este de a planifica și contribui la distribuirea echilibrată a diferitelor funcțiuni teritoriale dinspre Municipiul Oradea spre comunele asociate, prin proiectarea unui model de dezvoltare spațială policentrică, ce să permită crearea mai multor subzone de integrare economică și consolidarea unui sistem integrat de servicii și utilități publice, evoluția acestui sistem depinzând de modelele de așezări umane care au fost/vor fi planificate să se dezvolte, de consum, de organizarea producției și de infrastructura disponibilă.

Astfel, pentru intervalul 2021 – 2027, la nivel metropolitan sunt structurate un număr de 24 de demersuri prioritare:

Nr.	Denumirea investiției	UAT uri implicate	Buget estimat mil. euro	Sursă de finanțare
1	Drum de legătură între Municipiul Oradea și Comuna Sânmartin	Oradea Sânmartin	20,00	POIM
2	Centura ocolitoare a localității Biharia	Biharia	10,00	POIM
3	Centura ocolitoare a localității Oșorhei	Oradea Oșorhei	9,00	POIM
4	Drum de legatură între Municipiul Oradea (strada Beldiceanu) și comuna Paleu (Săldăbagiu de Munte)	Oradea Paleu	3,60	POIM
5	Centura ocolitoare a localității Sântandrei	Sântandrei	10,00	POIM
6	Drum de legătură între comuna Paleu (Hexol / strada Viilor) și comuna Biharia (centura Biharia)	Paleu Biharia	6,00	POIM
7	Drum de legătură între Municipiul Oradea (cartier Grigorescu) și comuna Nojorid (DN 79 / DC 64)	Oradea Nojorid	8,50	-
8	Drum de legatură între Municipiul Oradea - comuna Sânmartin - comuna Nojorid (localitatea Apateu) etapa II	Oradea Sânmartin Nojorid	5,50	-
9	Drum de legatură între Comuna Girișu de Criș (Tărian) și Comuna Borș (Sântion / DN1)	Girișu de Criș Borș	10,00	-
10	Drum de legatură între Cartierul Grigorescu (Oradea) – Cartierul de tineri Cihei- Cordău-USA OIL (Sânmartin)	Oradea Sânmartin	7,50	-
11	Drum de legătură între comuna Sânmartin (localitatea Rontău- localitatea Cheri)- comuna Oșorhei	Sânmartin Oșorhei	7,00	-
12	Intersecție Drum Expres Oradea- Arad cu Drumul de legătură de la centura Oradea la A3 (girație km3)	Oradea Sântandrei	-	CNAIR
13	Drum de legătură de la centura Oradea (girație Calea Sântandrei) la Autostrada Transilvania (A3)	Oradea Sântandrei Borș și Biharia	158,00	POIM
14	Creșterea mobilității și sporirea siguranței rutiere prin amenajarea denivelată a intersecțiilor în zona străzii Meșteșugarilor cu strada Ovidiu Densușianu și Magistrala C.F. Timișoara – Arad – Oradea	Oradea	6,00	-
15	Legătura Calea Aradului – Strada Ogorului	Oradea	1,20	-
16	Lărgire de la 2 la 4 benzi a Străzii Matei Corvin prin lărgirea Pasajului inferior de la	Oradea	3,00	-

	km 118+508,5 a Căii Ferate 328 Arad – Oradea			
17	Realizare bandă de accelerare pe breteaua de virare dinspre direcția Borș înspre Arad în cadrul Nodului rutier DN1 - Centura Oradea	Oradea	0,50	-
18	Coridor de mobilitate urbană durabilă în Piața Emanuil Gojdu din Oradea - Etapa I	Oradea	17,00	-
19	Amenajare bretele pentru virare la dreapta și realizare coridor pietonal și ciclistic la intersecția DN 79 cu Str. Ogorului	Oradea	0,95	-
20	Realizarea unui pasaj pietonal și ciclistic suprateeran peste șoseaua de centură în zona străzii Traian Blajovici	Oradea	3,40	-
21	Inel de centură la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	Membrii ADI ZMO	430	POIM
22	Piste de biciclete la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	Membrii ADI ZMO	-	-
23	Rețea de transport feroviar la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (Transport public / Tramvai) Cheresig – Oradea – Sânmartin	Membrii ADI ZMO	-	-
24	Drum expres Oradea – Arad	Consiliul Județean Bihor Municipiul Oradea Consiliul Județean Arad Municipiul Arad	1.000,00	POIM